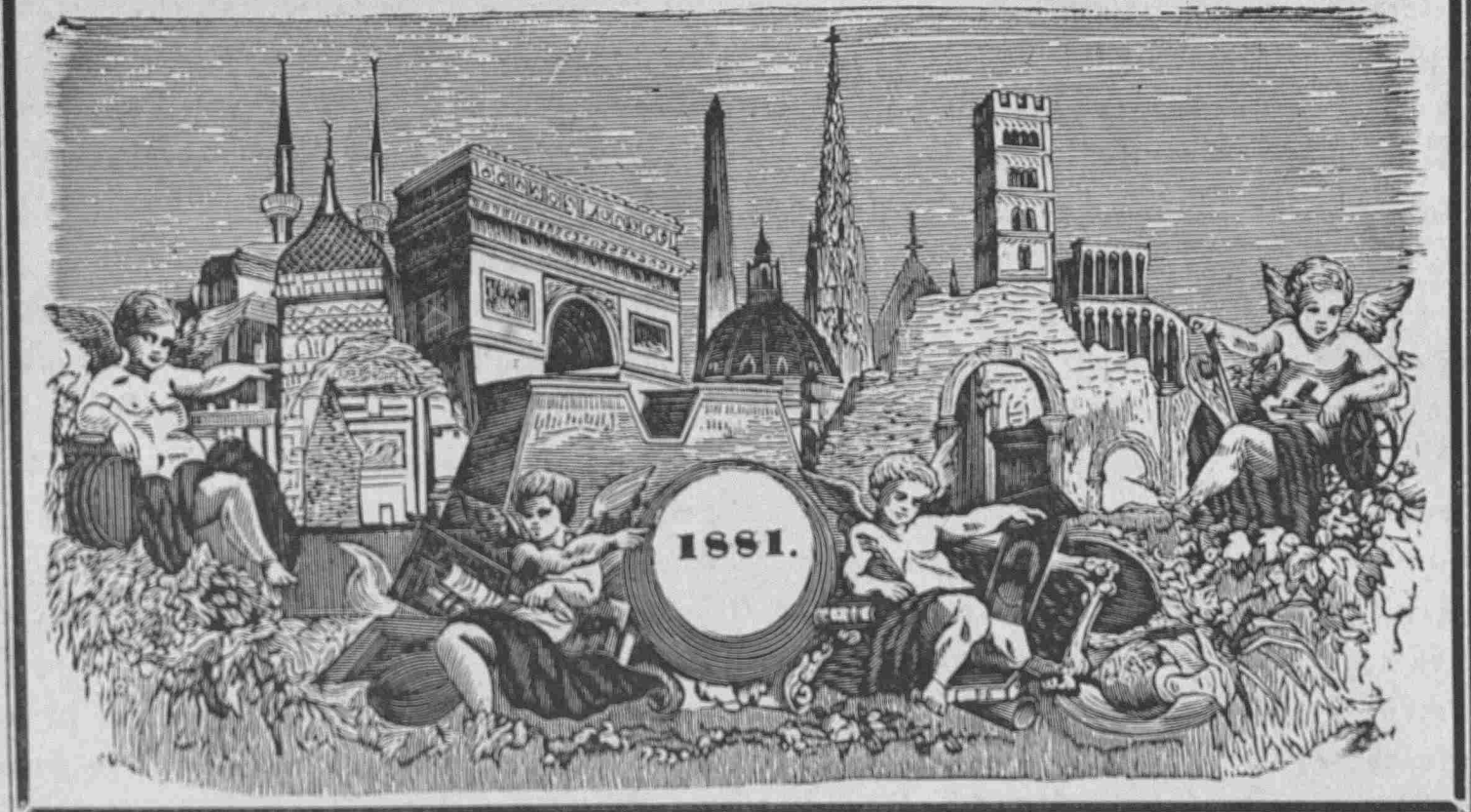

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1884.

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ ΚΕ'.

Ο ΑΙΩΝ ΤΟΥ ΑΤΜΟΥ

Υπό

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ (Γατροῦ).

Ο αἰμὸς μετὰ τῶν παρομαρτουσῶν αὐτῷ δυνάμεων ἐδαψίλευσε μέγιστα καὶ ἀναμφιλέκτως ἀπαραμίλλου ἀξίας εὐεργετήματα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Διὸ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγένετο χρῆσις τῆς ἀτμομηχανῆς τοῦ Watt, δικαιоῦνται πᾶσαι αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ νὰ ἐγκαινίσωσι Νέαν ἱστορικὴν Ἐποχὴν, τὸν Αἰῶνα τοῦ Ἀτμοῦ. Ἡ ἐνεστῶσα γενεὰ ἐνδιαφέρεται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐποχῆς τοῦ αἰμοῦ οὐχ ἥττον, ἢ εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἐκ τῶν καθιερωθεισῶν προγενεστέρων ἐποχῶν, οἷον, τῆς Τυπογραφίας, τοῦ Σιδήρου, τοῦ Χαλκοῦ, ἢ τῆς Λιθίνου ἐποχῆς, μόνον ὅτι αὗται παρετάθησαν ἐπὶ πλείονα χρόνον καὶ ἐπεσπᾶσαντο εἰς ἑαυτὰς ἄχρι τοῦδε μείζονα ἱστορικὴν ἀξίαν.

Ὁ μεταγενέστερος πολιτισμὸς ὁμολογουμένως ὀφείλεται εἰς τὴν φυλὴν τῶν Ἀρείων, γενάρχων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Τευτωνικῆς, Κελτικῆς καὶ Σλαβωνικῆς, φυλῶν, αἵτινες πρὸ ἀμνη-

μονεύτων χρόνων μετηνάστευσαν ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰς Εὐρώπην· ὁπόθεν πάλιν τινὲς ἐξ αὐτῶν μετώκησαν εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, συνεπάγουσαι μεθ' ἑαυτῶν τὸν πολιτισμὸν, τὴν δραστηριότητα, καὶ τὴν ἐξοχὸν δεξιότητά των πρὸς μείζονα βελτίωσιν. Οἱ Ἀσιανοί, οἱ Ἀφρικανοί, οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοί, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας κατὰ τοὺς τελευταίους τέσσαρας αἰῶνας παρέστησαν τόσον ἀσήμαντον πρόσωπον εἰς τὸ μέγα δράμα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ὥστε χρησιμεύουσιν ἀπλῶς ὡς αἱ σκιαὶ εἰκόνης πρὸς ἀντιπαράθεσιν, ὅπως καταδείξωσι λαμπροτέρας τὰς μορφὰς καὶ τὰ χρώματα αὐτῆς εἰς τὸ φῶς.

Ὁ αἰὼν λοιπὸν τοῦ αἰμοῦ ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ 1770 ἐτριπλασίασεν ἤδη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπογόνων τῶν Ἀρείων, οἵτινες διέδοσαν τὸν παρόντα πολιτισμὸν, καὶ ὑπόσχονται ἔτι βελτίονα εἰς τὸ μέλλον. Τῷ 1770, κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰ 120,000,000, ἐνῶ τὴν σήμερον ἀριθμοῦνται ἐν Εὐρώπῃ, Ἀμερικῇ καὶ ἑτέραις ἀποικίαις εἰς 360,000,000. Ἡ μεγάλη καὶ ὅλως ἀπαραδειγμάτιστος αὕτη αὔξησης τοῦ πληθυσμοῦ δὲν εἶναι ἀπαραίτητον οὔτε φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ

χρονικοῦ διαστήματος μιᾶς περίπου ἑκατονταετηρίδος. Διότι τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτοῦ εἶχεν 120,000,000 κατοίκων περίπου, καὶ μετὰ δέκα ὀκτὼ αἰῶνας αἱ αὐταὶ χῶραι δὲν εἶχον περισσοτέρους. Ἡ Αἴγυπτος πρὸ τρισχιλίων ἐτῶν, καὶ ἡ Περουβία καὶ τὸ Μεξικὸν ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς εἶχον περισσοτέρους κατοίκους ἢ τὴν σήμερον. Ἐν γένει ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο σχεδὸν στάσιμος ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, μὲ μικρὰς διακυμάνσεις, ἕως ὅτου ἐπῆλθεν ἡ μαγικὴ ἐπιρροή τοῦ ἀτμοῦ, ὅτε αἰφνίης ἡ φυλὴ τῶν Ἀρείων προσκτησαμένη τὴν δύναμιν τοῦ παράγειν ἀφθονωτέρους ἀμητούς διὰ τῆς γεωργίας καὶ τοῦ διανέμειν τὰ γεννήματα εὐχερέστερον εἰς λαοὺς ἀπωκισμένους, ἀποσοδοῦσα οὕτω πως τὴν σιτοδείαν καὶ τὰς παρομαρτούσας αὐτῇ ἐπιδημικὰς νόσους, διὰ δὲ τῆς εὐκόλου καὶ ταχυτέρας μεταβάσεως ἀπὸ χώρας εἰς χώραν ἀνοίγουσα νέα καὶ λυσιτελέστερα στάδια βιομηχανίας, ἐπολλαπλασιάσθη εἰς βαρὺ θμὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν δαψίλειαν τῶν τροφίμων καὶ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐργασίας.

Ἡ ἐπιστήμη καὶ ὁ πολιτισμὸς, οὗτινος αὕτη εἶνε μέγα μέρος καὶ συνέπεια, ἀνθήκουν ἰδίως εἰς τοὺς Ἀρείους. Εἶνε ἀτύχημα διὰ τοὺς Σίνας καὶ τοὺς Ἰάπωνας τὸ ὅτι ἀπαιτεῖται πλειότερος καιρὸς ἵνα ἐκμάθωσι τὰ ἱερογλυφικά των γράμματα, ἢ ὅσος ἀναγκαιοῖ ὅπως ἀποκτήσῃ τις ἐλευθέριον παιδείαν διὰ τῆς Ἑλληνικῆς, Τευτωνικῆς ἢ Λατινικῆς γλώσσης. Οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἔχουσι μὲν ἀλφάβητα, ἀλλ' ἀμοιροῦσιν ἐξόχων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, στεροῦνται πλουσίας φιλολογίας καὶ δὲν ἔχουσι πόλιν τινὰ διάσημον, ἐν ἣ ἡ φυλὴ των διεκρίθη ποτὲ διὰ τῆς καλλιέργειας τοῦ πνεύματός των. Τὸ ἀλφάβητον μετὰ τῶν βιβλίων, τοῦ πλούτου, τῶν ἐκπαιδευτηρίων, καὶ τῶν μεγάλων κέντρων τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν εὐκρατον Ζώνην, ἐνθα ὑπάρχουν τὰ ἰσχυρότερα ἑλατήρια, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει μεγίστην ἐνεργητικότητα διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν φυσικῶν καὶ διαγοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, διδούσιν εἰς τοὺς Ἀρείους τὸ προνόμιον τοῦ διέπειν τὰς τύχας καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κόσμου. Ἡ πρόοδος δὲν ἐξαρτᾶται τόσον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμμεριζομένων τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῆς κυριαρχίαν,

ὅσον ἐκ ἐκείνων, οἵτινες αἰσθάνονται πλήρη τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς καὶ ἐκτιμῶσι τὴν ἀξίαν της, τουτέστιν ἐκ τῶν πεπαιδευμένων. Οὗτοι ἡῤῥησαν ἐννεαπλασίως ἀπὸ τοῦ 1770· κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος οὔτε εἰς ἐνῆλιξ ἐπὶ ἑκατὸν ἐν Ρωσίᾳ καὶ Τουρκίᾳ, μόλις δέκα ἐν τῇ Καθολικῇ Εὐρώπῃ, καὶ τριάκοντα μόνον ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐν τῇ Διαμαρτυρομένη Εὐρώπῃ ἠδύναντο ν' ἀναγινώσκωσι. Τώρα δὲ ὀγδοήκοντα πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν εἰς τὰ Τευτωνικά, καὶ πεντήκοντα εἰς τὰ Λατινικά ἔθνη, δύνανται νὰ ἀναγνώσωσιν, ἥτοι 200 ἑκατομ. ἀνθρώπων περίπου. Ἀλλ' ὥς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ κέρδος εἶναι πολὺ περισσότερον, ἢ ὅσον φαίνεται ἀπλῶς ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γινωσκόντων τὴν ἀνάγνωσιν. Ἡ ποιότης τῶν μαθήσεων ἐβεβηρώθη ἐπίσης ὡς καὶ ἡ ποσότης. Κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχον ὀλίγιστα βιβλία ἀξία ἀναγνώσεως εἰς τὰς νεωτέρας διαλέκτους. Δὲν ἐθεωρεῖτο δὲ τις ὁπωσοῦν καλῶς ἀνατεθραμμένος ἂν δὲν ἦτο κάτοχος τῆς Λατινικῆς. Αἱ φιλολογίαι τῆς Γαλλικῆς, Ἀγγλικῆς καὶ Γερμανικῆς γλώσσης ἦσαν τοσοῦτον συνεσταλμέναι ὥστε ἐθεωροῦντο ἀνάξια προσοχῆς ὑπὸ τῶν εὐπαιδευτῶν. Πᾶσα ἡ φιλολογία περιορίζετο εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Λατινικῆς καὶ Ἑλληνικῆς μόνον. Ἐπιστήμη δὲ ἐλογίζετο ἀπλῶς ἡ ξηρὰ Ἀστρονομία καὶ τὰ Μαθηματικά, ὀλίγη Ἱστορία, ὀλίγη Φιλοσοφία, καὶ ὀλίγη Ποίησις. Ἡ Χημεία, ἡ Γεωργία καὶ ἡ Φυσιολογία, αἵτινες τὴν σήμερον ἀπαρτίζουν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν θετικῶν ἡμῶν γνώσεων, εἰσὶ προϊόντα τοῦ Αἰῶνος τοῦ Ἀτμοῦ, καὶ ἀντὶ τοῦ νὰ ὦσιν ἄγονοι καὶ ἄσχετοι πρὸς τὰς ἀσχολίας καὶ συναλλαγὰς τοῦ πρακτικοῦ βίου μᾶς, συντρέχουσι καθ' ἐκάστην συντελοῦσαι εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας ἡμῶν, βοηθοῦσαι τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἐπηρεάζουσαι τὰς δοξασίας ἡμῶν.

Ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος, ἡ Ἀσσυρία, αἱ Ἰνδία καὶ οἱ προϊστορικοὶ ἐν Εὐρώπῃ ἄνθρωποι ἐγένοντο γνωστοὶ εἰς ἡμᾶς διὰ προσφάτων ἐρευνῶν. Καὶ αὐταὶ αἱ ἱστορίαι τῆς Ἑλλάδος καὶ Ρώμης ἐδέχθη νὰ ἀνασκευασθῶσιν ἐκ βάθρων, ὅπως συναρμολογηθῶσι πρὸς τὴν πρόοδον τῶν μεταγενεστέρων γνώσεων καὶ τῆς Φιλοσοφίας.

Πλεῖστον μέρος τῶν διδακτικῶν βιβλίων εἶνε προϊόν τῶν τελευταίων ἐκατὸν ἐτῶν. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις πωλυμένων συγγραμμάτων, ἢ ἀναγινωσκομένων ἐν ταῖς δημοσίαις βιβλιοθήκαις ἐννεμήκοντα πέντε ἐπὶ τοῖς ἐκατὸν εἰσὶ νέα. Πάντα σχεδὸν τὰ μυθιστορήματα, καὶ πλεῖστα τῶν ποιημάτων τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἡ ἀνάμικτος Φιλολογία ἀνήκουν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ ἀτμοῦ, κατ' ἀρχὴν καὶ πνεῦμα. Ἐν Εὐρώπῃ σήμερον συγγράφονται δεκαπλασίως πλεόνα βιβλία, καὶ δημοσιεύονται πεντηκονταπλασίως περισσότερα τεύχη ἐτησίως, ἀφ' ὅτι παρήγοντο ἐπὶ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Αἱ ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς παράγουσι 3,000, ἡ δὲ Μεγάλη Βρετανία 6,000 νέων βιβλίων ἐτησίως, ἅτινα συγκαταλεγόμενα μετὰ τῶν τοιούτων προϊόντων τῆς διανοίας τῶν λοιπῶν Ἀρείων ἐθνῶν ἀπαρτίζουν ὀλίγον ἀριθμὸν 25,000 βιβλίων κατ' ἔτος, ἐνῶ πρὸ τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος δὲν ἐδημοσιεύοντο ἴσως περισσότερα τῶν 1500 βιβλίων ἐτησίως. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν βιβλίων ἔχομεν τὴν σήμερον ὑπὲρ τὰς 7,000 ἐφημερίδων, αἵτινες ἐν συνόλῳ χορηγοῦσιν ἄλλην τόσην ὕλην δι' ἀνάγνωσιν καὶ συντελοῦν ἐπίσης σχεδὸν πρὸς ἐκπαίδευσιν ὅσον καὶ τὰ βιβλία.

Τὸ ἐμπόριον τοῦ κόσμου ἀνεστατώθη ἐν τῷ ἐνεστώτι αἰῶνι τοῦ ἀτμοῦ. Πολλὰ προσκόμματα, ἅτινα παρεμπόδιζον τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ τῷ 1770 τώρα ἀπεσοβήθησαν. Ἐθνικαὶ ἀντιζηλῖαι, θρησκευτικὰ πάθη, δημώδης ἀμάθεια, δεσποτικά καὶ Κυβερνήσεις, ὁ κερματισμὸς μιᾶς ἐθνότητος εἰς πολλὰ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων Κράτη, καὶ ἡ πρῶτη καθιερωθεῖσα πολιτικὴ τῶν κατακτησεῶν καὶ τῆς ἱσσοροπίας τῶν Δυνάμεων, ἡ ἐλλείψις ἀνεξιθρησκείας καὶ οἱ περιορισμοὶ τῆς ἐμπορείας, ἐπροξένουν συχνούς πολέμους καὶ ἐκλόγιζον ἀείκοτε τὴν πεποιθήσιν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς εἰρήνης. Αἱ ἐχθροπραξίαι ἐνεργοῦντο ἄνευ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τῶν ἀοπλῶν πολιτῶν. Λαφυραγωγία δὲ καὶ ἐκπόρευσις συνώδευον συνήθως τὰς ἐχθρικές εἰσβολάς, θεωρούμεναι ὡς ἀνεγνωρισμένον δικαίωμα τῶν ἐμπολέμων. Ἡ ἀβεβαιότης τῆς κτήσεως σωρευθέντος πλούτου ἐψύχωνε τὸν ζῆλον τῶν ἀνθρώπων

διὰ τὴν ἐργασίαν ἢ οἰκονομίαν. Ἀλλ' ἔκτοτε ἐγένετο μεγάλη βελτίωσις κατὰ πάντα· καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ ὁ δημόσιος πλοῦτος προήχθησαν θαυμασίως. Τὸ διεθνὲς καὶ τὸ ἐγχώριον ἐκάστης ἐπικρατείας ἐμπόριον ἐξετάθη εἰς βαθμὸν τοσοῦτον, ὥστε οὔτε κατὰ φαντασίαν αἱ παρελθοῦσαι γενεαὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσι.

Κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος δημοσία ὁδὸς ἀμμοσκεπῆς ἢ λιθόστρωτος ἦτο σπάνιον φαινόμενον πλησίον καὶ αὐτῶν τῶν μεγαλουπόλεων, ἀλλὰ τὴν σήμερον, ἀντὶ ἐκάστου μιλίου τοιούτων ὁδῶν καὶ ἀντὶ μιᾶς ὁδοιπορικῆς ἀμάξης τότε, ὑπάρχουσι χιλιοπλάσιαι. Οἱ ὁδοιπόροι τότε ἦσαν ὀλίγοι, καὶ συνήθως μετέβαινον ἑφιπποὶ. Δὲν παρῆλθον ἀκόμη ἐκατὸν ἔτη ἀφ' ὅτου οἱ ἰδιοκτῆται ὁδοιπορικῶν ἵππων ἐπαρουσίασαν αἵτησιν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον, ἱκετεύοντες ἵνα ἀπαγορευθῇ ἡ νεωστί τότε ἐγκατάσταθεῖσα γραμμὴ ὁδοιπορικῶν ἀμαξῶν, ὡς καταστρέφουσα δῆθεν τὴν βιομηχανίαν των. Κατὰ τὸ 1763 μία μόνη ὁδοιπορικὴ ἀμαξὰ ἀνεχώρει κατὰ μῆνα ἀπὸ Λονδίνου δι' Ἐδιμβούργον, διότι δύο ἐβδομάδες μόλις ἐξήρχουν, ὅπως διανύσῃ τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, καὶ δύο διὰ νὰ ἐπανέλθῃ. Εἰς δὲ τὸ 1840 διακόσιοι εἴκοσι ὁδοιπόροι εἰσέρχοντο εἰς τοὺς Παρισίους ἐπὶ ὁδοιπορικῶν ὀχημάτων κατὰ μέσον ὄρον καθεκάστην ἡμέραν. Ἡ αὐξήσις τούτων τῶν ἀριθμῶν τώρα εἶνε χιλιάκις ὑπερτέρα.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρξαντο νὰ κατασκευάζωσι πλευστάς διώρυγας κατὰ τὸ 1760 ἔτος, καὶ ἔκτοτε ἡ φυλὴ τῶν Ἀρείων κατεσκεύασεν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου 6,000 μιλίων δι' ἃς ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τὰ 400,000,000 ἀγγλικῶν λιρῶν. Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν πάντων τῶν Χριστιανικῶν ἐθνῶν, ἀπὸ 1,500,000 ἡῤῥῃσεν εἰς 15 ἑκατ. τόνων χωρητικότητα, καὶ τὸ τρίτον τούτων εἰσὶν ἀτμόπλοια, ἅτινα διανύουσι τρεῖς διάπλους ἀντὶ ἐνός δι' ἰστιοφόρου πλοίου. Οὐ μόνον δὲ μετακομίζουν τρεῖς πλείονον φορτίον κατὰ τόνον ὑπὲρ τὰ ἰστιοφόρα, ἀλλὰ μεταφέρουσι καὶ πολλὰ ἐμπορεύματα εὐφθαρτα, ἅτινα δὲν ἠδύναντο πρὶν νὰ μεταδιβασθῶσιν διὰ τῶν βραδυπορούντων ἰστιοφόρων, καὶ ἔνεκα τούτου δὲν ἐκαλλιεργοῦντο, ἢ ἐφθείροντο εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς των

Μεγάλη αύξησης ἐγένετο εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ ἀριθμὸν τῶν ἀμαξῶν διὰ τὰς λεωφόρους· οἱ δὲ ἀπανταχοῦ σιδηρόδρομοι, ἐκτεινόμενοι τανῦν εἰς 150,000 μιλίων μῆκος περίπου, καὶ ἐκτιμώμενοι εἰς 400,000,000 λίρας, εἰσὶν ὅλως νέα πράγματα. Φορτίον τὸ ὑποῖον ἀπῆτει τριάκοντα ἑκατοστὰ τοῦ ταλλήρου κατὰ τόνον, ἵνα μετακομισθῇ ἀπὸ Λονδίνου εἰς Μανχεστρέαν κατὰ τὸ 1825 ἔτος, τῶρα μεταβιβάζεται δι' ἓν μόνον ἑκατοστὸν τοῦ ταλλήρου. Ἄν ὑπολογίσωμεν τὰς λιθοστρώτους λεωφόρους κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μεκάδαμ, τὰ νέα τελειώτερα λεωφορεῖα, τὰς πλευστὰς διώρυγας, τὰ διαπορευόμενα τοὺς ποταμούς καὶ θαλάσσας ἀτμόπλοια, τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὰς βελτιώσεις κατὰ τὸν ὄγκον, σχῆμα, ἐξάρτυσιν καὶ ταχυπλοῖεσιν τῶν ἰστιοφόρων, καὶ τοὺς σιδηροδρόμους, δυνάμεθα ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ εὐκολίαι τοῦ τε διεθνoῦς καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου παρά τοῖς Ἀρείοις ἑκατονταπλασιάσθη.

Ἀλλὰ καὶ ἡ αύξησης τῶν πραγματειῶν δι' ἐμπορικὰς συναλλαγὰς εἶνε ἀκαταλόγιστος. Αἱ ἀτμομηχαναὶ χορηγοῦσι δυνάμιν, ἥτις ἐκτιμᾶται περίπου ὡς ἴση μὲ τριακόσια ἑκατομμύρια ἐργατικῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ ἐξοικονόμησις ἐργασίας δι' ἄλλων μηχανῶν δὲν εἶνε πιθανῶς ὑποδεεστέρα. Ἡ παραγωγὴ τῶν ὑφασμάτων, καὶ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ σιδήρου ἄρδην ἀνεστατώθησαν, ὥστε ἡ ἐτήσια κατανάλωσις τοῦ χρησιμωτέρου τῶν μετάλλων, τοῦ σιδήρου ὁηλονότι, ηὔξησεν ἀπὸ διακοσίων χιλιάδων εἰς δώδεκα ἑκατομμύρια τόνους κατ' ἔτος. Αἱ βιομηχανικαὶ τέχναι ἐν γένει προώδευσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδεὶς ἀξιόλογος κλάδος ἐργασίας δὲν διεξάγεται νῦν, ὅπως ἐγένετο κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Αἱ οἰκίαι, τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ἐνδύματα καὶ ἐπαγγέλματα διαφέρουσι πολὺ τῶν τότε. Οἱ γεωργοὶ παρηγκώνισαν τὸ ξύλινον ἄροτρον, τὸ δρέπανον, ὡς καὶ τὴν μάστιγα δι' ἧς συνέτριβον τοὺς στάχεις ἄλλοτε· ἡ ὑπεροχὴ τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ ἰσοσταθμίαν, ἠλάττωσε πολὺ τὴν προστριβὴν, οἱ αὐλακες γίνονται κανονικώτεροι κατὰ βάθος καὶ πλάτος, τὰ ἀγριόχορτα καταστρέφονται ἄρδην, οἱ βῶλοι τρίβονται εἰς κόπιν, ὁ ἀροτὴρ ἐργάζεται

ἀποτελεσματικώτερον καὶ ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῆς γῆς σχεδὸν διπλασιάζεται, ὥστε τὴν σήμερον ἡ Γαλλία μὲ ὀλιγώτερον ἀριθμὸν γεωργῶν παράγει τρεῖς τόσον σίτον, εἰς μίαν μεσαίαν συγκομιδὴν, ἀφ' ὅτον παρῆγεν εἰς τὰ 1770· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ γεωργοὶ εἰσὶν ἡ μεγαλητέρα τάξις τῶν παραγωγῶν, καὶ ἡ βάσις τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἄροσις εἶνε τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς ἐργασίας των, ἡ ἐφεύρεσις τοῦ πτερυγωτοῦ σιδηροῦ ἀρότρου πρέπει νὰ θεωρηται ὡς εἷς ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων μοχλῶν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, μετὰ τὴν ἀτμομηχανήν, καὶ τὰ κινητὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα.

(ἀκολουθεῖ).

Ὁ ἐμβριθὴς καὶ δεινὸς τῆς φιλοσοφίας κηθηγητῆς, K. Th. Hulkey, Ἀγγλος τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα, γνωστὸς πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἔργων, πρὸ τινος χρόνου ἐδημοσίευσεν καὶ ἕτερον λαμπρὸν σύγγραμμα φιλοσοφικὴν ἔχον χροιάν, ὑπὸ τὸν τίτλον: *premières notions sur les sciences*. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον μετεφράσθη ἤδη εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ τοῦ Henry Gravez. Τυχὸν δὲ τῆς ἐπιδοκιμασίας ἀπάντων τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, καταλαμβάνει νῦν σπουδαῖον χῶρον ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων.

Τοῦ ἀξιολόγου τούτου συγγράμματος μεταφέρομεν ἐνταῦθα κατὰ μετάφρασιν τὸ πρῶτον μέρος, ἔχοντες ὡς ἀρχὴν ὅτι, πάντα τὰ σπουδαῖα ἔργα καὶ τὰ λυσιτελῆ πρὸς μόρφωσιν τῆς κοινωνίας, ὥσπερ παρὰ τοῖς σοφοῖς Γαλάταις, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν δεόν ὅπως τυγχάνωσι τῆς προσηκούσης ὑπόδοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως, καὶ ἀναγινώσκωνται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος.

ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

Μετάφρασις Α. Α. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

Ἡ αἴσθησις καὶ τὰ πράγματα. — Τὰ αἶτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα. — Ὁ λόγος τῶν πραγμάτων. Ἡ ἐξήγησις. — Ἰδιότητες τῶν πραγμάτων. — Τεχνητὰ καὶ φυσικὰ ἀντικείμενα. Ἡ φύσις. — Τὰ τεχνητὰ ἀντικείμενά εἰσιν ὡσαύτως φυσικὰ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μόνῃ διαφορᾷ ὅτι ταῦτα μετεσχηματίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, χωρισθέντα ἢ συνενωθέντα πρὸς ἄλληλα. — Πολλὰ ἀντικείμενα καὶ πολλὰί σχέσεις αἰτίων καὶ ἀποτελε-

Μουσείον τῆς Δρίσδης. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ραφαήλου Ἐπεξεργασθεῖσα Εἰκὼν τῆς Παρθένου.
(Πηρώσθη ἀντὶ 400,000 φρ.).

σμάτων εἰσὶν ἀκατανόητα εἰς ἡμᾶς. — Ἡ τάξις τῆς φύσεως. Οὐδὲν συμβαίνει τυχαίως ἢ αὐτομάτως. — Οἱ νόμοι τῆς φύσεως. Οἱ νόμοι δὲν εἶναι τὰ αἷτια. — Ἡ γνῶσις τῆς φύσεώς ἐστὶν ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ. — Ἡ ἐπιστήμη. Ἡ γνῶσις τῶν φυσικῶν νόμων ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς παρατηρήσεως, τῆς πείρας καὶ τοῦ συλλογισμοῦ.

Ἡ αἰσθησις καὶ τὰ πράγματα. — Ἐξυπνοὶ, ἀντιλαμβανόμεθα διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν ὀργάνων ὅτι πλὴν τοῦ ἐγὼ καὶ ἕτερος κόσμος, ἐν ᾧ ζῶμεν καὶ οὗτινος μέρος ἀποτελοῦμεν, περιστοιχεῖ ἡμᾶς πανταχόθεν. Βέβαιοι ἐσμέν, ὅτι ἀπτόμεθα, ἀκούομεν, αἰσθανόμεθα καὶ ὀρῶμεν πλὴν εἰ ἐν τῷ σκότει ἐύρισκόμεθα· ἐνίοτε δὲ καὶ γευόμεθα. Τὰς προσβολὰς δὲ ταύτας ἐπὶ τῶν ἡμετέρων αἰσθητηρίων ὀργάνων μιᾷ λέξει ἀποκαλοῦμεν αἰσθησιν. Ὑφιστάμενοι τὴν ἐπίδρασιν μιᾶς τῶν αἰσθήσεων τούτων, λέγομεν κοινῶς ὅτι ἀπτόμεθα, ἀκούομεν, αἰσθανόμεθα, ὀρῶμεν ἢ γευόμεθα πράγμα τι. Ὅσμη τις προξενεῖ εἰς ἡμᾶς τὴν αἰσθησιν ὅτι πλησίον ποῦ ἡμῶν κεῖνται κρόμυα. Γεύσις τις, ὅτι γευόμεθα γαιόμηλα. Κρότος τις, ὅτι διέρχεται πρὸ ἡμῶν ἄμαξά τις. Ἐμφάνισις τις, ὅτι πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν ὑφούται δένδρον τι. Πράγμα δὲ ἡ ἀντικείμενον ἀποκαλοῦμεν πᾶν ὅ,τι ἀντιλαμβανόμεθα οὕτως διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν ὀργάνων.

Τὰ αἷτια καὶ τὰ ἀποτελέσματα. — Ἐκτὸς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀντικειμένων ὑπάρχουσι καὶ τὰ αἷτια τῶν περὶ ὧν ἀνωτέρω ὡμιλήσαμεν αἰσθήσεων· αἱ αἰσθήσεις εἰσι τὰ ἀποτελέσματα τῶν αἰτίων τούτων. Ὅταν ἀκούωμεν, ἐπὶ παραδείγματι, ἤχον τινα λέγομεν ὅτι παρήχθη ἐκ τῆς διαβάσεως τρέχοντος ὀχήματος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἢ ἄλλως ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα, συνέπεια τῆς διαβάσεως ὀχήματος ἐκ τῶν περιχώρων. Αἰσθανόμενοι ὅσμην κεκαυμένου πράγματος, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα πράγματος ἐντὸς τοῦ πυρὸς ἐύρισκομένου καὶ μετ' ἀνησυχίας ἀναζητοῦμεν τὸ αἷτιον τῆς ὁσμῆς ταύτης. Ὀρῶντες δένδρον ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ὑπάρχει πράγμα τι, ἀντικείμενον τι, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἷτιον τῆς ἐμφανίσεως ταύτης ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ ἡμῶν πεδίου.

Ὁ λόγος τῶν πραγμάτων. — Αἰ-

σθανθέντες τὴν ὅσμην τοῦ καιομένου πράγματος καὶ ἀνακαλύψαντες ὅτι κᾶτι τι, πράγματι, ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ πυρὸς, λέγομεν ὅτι ἀνεύρωμεν τὸ αἷτιον τῆς ὁσμῆς, ἢ ὅτι γνωρίζομεν τὸν λόγον δι' ὃν ἀντιλαμβανόμεθα τῆς ὁσμῆς ταύτης ἢ ὅτι ἐξ ἡγήσαμεν τέλος αὐτήν. Οὕτω, λοιπὸν, τὸ γνωρίζειν τὸν λόγον πράγματός τινος ἢ τὸ ἐξηγεῖν αὐτὸ, ἐστὶ τὸ γνωρίζειν τὸ αἷτιον αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅμως τὸ αἷτιον τοῦ πράγματος τούτου εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἑτέρου τινός. Ὑποθετέον ὅτι σωρὸς φλεγομένου ἀχύρου ἐστὶ τὸ αἷτιον τῆς ὁσμῆς τοῦ κεκαυμένου πράγματος. Ἐρωτῶμεν ἀμέσως: τίς ἤναψε τὸ ἀχύρον ἢ ποῖον τὸ αἷτιον τῆς ἀναφλέξεως αὐτοῦ; Ἐὰν τότε ἀνακαλύψωμεν ὅτι θειοκηρὶς τις ἀνημμένη ἔπεσεν ἐν τῷ σωρῷ ἐκείνῳ τοῦ ἀχύρου, λέγομεν ὅτι ἡ θειοκηρὶς ἐκείνη ἐγένετο τὸ αἷτιον τῆς ἀναφλέξεως. Ἐν τούτοις ὅμως δὲν ἦτο δυνατόν ὅπως ἡ θειοκηρὶς ἐκείνη εὑρεθῇ ἐν τῷ ἀχύρῳ χωρὶς ἑτέρος τις νὰ φέρῃ αὐτήν ἐκεῖ. Ἡ παρουσία, λοιπὸν, αὐτῆς εἶναι ἀποτέλεσμα παραχθέν ὑπ' ἄλλου τινός ὅστις ἐστὶ τὸ αἷτιον. Ἐρωτῶμεν νῦν ἐὰν, πράγματι, ἐρριψέ τις τὴν θειοκηρίδα ἐν τῷ ἀχύρῳ. Ἀλλ' ἄρα γε ἀκουσίως ἢ ἐκουσίως ἔπραξε τούτο; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς ἦτο ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, ποῖον τὸ αἷτιον τὸ παρορμητὴν αὐτὸν πρὸς τούτο; Προφανές ἐστὶν ὅτι δὲν θὰ εὑρώμεν ὅριον εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν ταύτας αἷτινες πηγάζουσιν αἱ μὲν ἐκ τῶν δέ.

Εἴμεθα ὅθεν βέβαιοι ὅτι πᾶν πᾶν εἶναι ἀποτέλεσμα ἑτέρου τινός προγενεστέρου, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἷτιον, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ αἷτι-παρήχθη ἐκ τινος ἄλλου ἐτι προγενεστέρου· καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς πάντα τὰ πράγματα καὶ τὰ ἀποτελέσματά εἰσι συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα διὰ τινος ἀλύσου ἣτις ἐκτείνεται ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον θέλομεν νὰ ἐκτείνωμεν αὐτήν. Λέγομεν δ' ὅτι ἐξηγήσαμεν πᾶν τι ἄμ' ὥς ἀνεύρωμεν τὸ αἷτιον ἢ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐξηγήσις τοῦ πράγματος τούτου καθίσταται ἐτι μᾶλλον ἀκριβὴς ὅταν δυνηθῶμεν νὰ ἀνεύρωμεν ὡσαύτως τὸ αἷτιον τοῦ αἰτίου τούτου καὶ καθίσταται ἐτι μᾶλλον εὐχάριστος καθ' ὅσον προστιθέμεθα κρίκους τινὰς εἰς τὴν ἄλυσον ταύτην τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων. Οὐδε-

μία ἐν τούτοις ἐξήγησις δύναται νὰ ᾖ πλήρης καὶ ἀκριβής, καθότι αἱ ἀνθρώπιναι γνώσεις, ἐν τῷ ἀνωτάτῳ βαθμῷ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν, δὲν δύνανται ἕνεκα τοῦ πεπερασμένου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, νὰ πλησιάσωσιν ἐγγύτατα πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν γένεσιν τῶν πραγμάτων.

Ἰδιότητες τῶν πραγμάτων. — Διὰ τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παραγράφῳ ἐκτεθέντων παραδέχθημεν ὅτι πᾶν πρᾶγμα παράγει πάντοτε ἰδιόν τι ἀποτέλεσμα· εἰς τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τοῦτο ἀποδίδομεν πολλάκις τὸ ὄνομα ἰδιότητος τοῦ πράγματος. Οὕτω λέγομεν ὅτι ἡ ὁσμὴ τῶν κρομμύων εἶναι ἰδιότης τῶν κρομμύων, διότι ἅμ' ὡς πλησιάσωμεν αὐτὰ εἰς τὴν ρῖνα ἡμῶν προξενούσι τὴν αὐτὴν πάντοτε αἴσθησιν. Λέγομεν ὅτι ὁ μόλυθος ἔχει τὴν ἰδιότητα τῆς βαρύτητος, καθότι χειριζόμενοι αὐτὸν αἰσθανόμεθα πάντοτε βαρύτητά τινα οὐχὶ ἰδιαίτουσαν καὶ εἰς πάντα τὰ λοιπὰ πράγματα. Λέγομεν ὅτι τὸ ρέον ὕδωρ ἔχει τὴν ἰδιότητα τοῦ κινεῖν τροχὸν τινά, καθότι εἶναι τὸ αἷτιον τῆς κινήσεως τοῦ τροχοῦ. Λέγομεν τέλος ὅτι τὰ λοβόλα ἐρπετὰ ἔχουσι τὴν ἰδιότητα τοῦ θανατόναι τὸν ἄνθρωπον, καθότι διὰ τῆς θήξεως αὐτῶν γίνονται πρόξενα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἰδιαίτουσαι λοιπὸν ἐκάστῳ πράγματι ἰδιότητές εἰσιν ἅμεσα ἀποτελέσματα ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων πηγάζοντα.

Φυσικὰ καὶ τεχνητὰ ἀντικείμενα. Ἡ Φύσις. —

Πλεῖσθ' ὅσα τῶν περιστοιχούντων ἡμᾶς πραγμάτων, ὧν γνῶσιν λαμβάνομεν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἡμῶν ὀργάνων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι αἱ οἰκίαι, τὰ ἐπιπλα, αἱ ἄμαξαι, αἱ μηχαναί, λέγονται τεχνητὰ ἀντικείμενα, καθότι κατασκευάζονται διὰ τῆς τέχνης ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πλεῖσθ' ὅσα ἑτέρα πράγματα, πολλὰ τῶν πρώτων μεγαλείτερα, ἅτινα οὐδόλως ὀφείλουσι τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην αὐτῶν κατάστασιν εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ὅποια ἐν τῇ αὐτῇ ἀκριβῶς καταστάσει θὰ εὕρισκοντο ἐὰν ἐπὶ στιγμὴν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀνθρώπινον γένος. Τοιαῦτα δ' εἰσὶν ὁ Οὐρανός, τὰ νέφη, ὁ ἥλιος, ἡ Σελήνη, ἡ Γῆ, οἱ ἀστέρες, ἡ θάλασσα μετὰ τῶν ὑφάλων καὶ τῶν σκοπέλων αὐτῆς, οἱ λόφοι καὶ

αἱ πεδιάδες, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄγρια ζῶα. Τὰ τοιαύτης φύσεως πράγματα ἀποκαλοῦμεν φυσικὰ ἀντικείμενα, εἰς δὲ τὸ σύνολον αὐτῶν ἀποδίδομεν τὸ ὄνομα· φύσις.

Τὰ τεχνητὰ ἀντικείμενά εἰσιν ὡσαύτως φυσικὰ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μόνῃ διαφορᾷ, ὅτι ταῦτα μετεσχηματίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, χωρισθέντα ἢ συνενωθέντα πρὸς ἄλληλα. — Καίτοι ἡ διαφορὰ αὕτη ἦν παραδεχόμεθα ὑφισταμένην μεταξὺ τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, τῶν φυσικῶν καὶ τῶν τεχνητῶν ἀντικειμένων, ἐστὶ λίαν κατάλληλος καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον ἀκριβής, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀνάγκη ὅπως ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ πάντα ἐν γένει ὀφείλονται εἰς τὴν φύσιν. Τὰ τεχνητὰ πράγματα, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς λέγομεν, κατασκευάζομεν, εἰσὶν ἀντικείμενα, ἅτινα ὁ ἄνθρωπος μετεσχημάτισεν ἀπλῶς μεταβαλὼν τὴν ἐν τῇ φύσει θέσιν αὐτῶν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ δημιουργεῖν, τοῦ παράγειν δηλονότι εἰς τὸ εἶναι πρᾶγμα μὴ ὑπάρχον προηγουμένως ὑπὸ ἄλλην τινὰ μορφήν, ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν ἀπολύτως δύναται νὰ πράξῃ. Ἐτι δὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ μετασχηματίσῃ, συναρμολογήσῃ ἢ διαίρῃ τὰ φυσικὰ ἀντικείμενα εἰμὴ μόνον τῇ συνδρομῇ τῶν ἰδιαίτουσων αὐτοῖς ἰδιοτήτων, ὡς φυσικοῖς ἀντικείμενοις.

Ὅθεν ὀρθῶς λέγομεν ὅτι κατασκευάζομεν κιβώτιον καὶ οὐχὶ δημιουργοῦμεν, ὡς εἰ ἀπλῶς ἐλέγομεν ὅτι ἐκόψαμεν τὸ ξύλον εἰς διάφορα τεμύχια, τὰ ὅποια ἀκολούθως προσηλώσαμεν πρὸς ἄλληλα δι' ἥλων. Ἀλλ' ὅμως τὸ ξύλον τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθημεν πρὸς κατασκευὴν τοῦ κιβωτίου, εἶναι φυσικὸν ἀντικείμενον καθὼς ὡσαύτως καὶ ὁ σίδηρος τῶν ἥλων. Τὰ ὀρολόγια κατασκευάζονται ἐπίσης ἐκ φυσικῶν ἀντικειμένων, δηλ. ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐξ ἄλλων μετάλλων, ἐκ ρουβινίων καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων οὐσιῶν, τὰς ὁποίας οἱ ὀρολοιοποιοὶ συναρμολογοῦσι καὶ κόπτουσι κατὰ διαφόρους τρόπους. Τὰ ἐνδύματα κατασκευάζονται ἐκ μαλλίου τὸ ὁποῖον εἶναι φυσικὸν ἀντικείμενον. Οἱ χιτῶνες κατασκευάζονται ἐκ βάμβακος ἢ ἐκ μετάξης ὑπὸ αὐτῶν φυσικῶν ἀντικειμένων. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ

κατασκευάζων ταῦτα πάντα, καὶ αὐτὸς εἶναι φυσικὸν ἀντικείμενον.

Οἱ ξυλουργοί, οἱ κτίσται, οἱ ὑποδηματοποιοί, ὅλοι ἐν γένει οἱ χειρώνακτες καὶ οἱ καλλιτέχναι γνωρίζουσιν ἀρκούντως τὰς ιδιότητες φυσικῶν τινων ἀντικειμένων καὶ τὴν σειρὰν αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων ἐν τῇ φύσει· καθότι ἄλλως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζονται καὶ ἐπεξεργάζονται τὰ φυσικὰ ταῦτα ἀντικείμενα καὶ καθιστῶσιν αὐτὰ ὠφέλιμα εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ξυλουργὸς δὲν θὰ ἠδύνατο, ὡς προείπομεν, νὰ κατασκευάζῃ ἔδρας ἐὰν δὲν ἐγνώριζεν ιδιότητάς τινας τοῦ ξύλου. Οὕτω καὶ ὁ σιδηρουργὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν σίδηρον ἐὰν δὲν ἐγνώριζε τὴν ιδιότητα τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ μαλακόνῃ καὶ νὰ σφυρηλατῇται ἐν πεφυρακτωμένῃ εὐρισκόμενος καταστάσει. Ὁ πλινθοποιὸς ὀφείλει νὰ γνωρίξῃ πολλὰς ιδιότητας τῆς ἀργίλου. Ὁ μολυβδουργὸς τέλος δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὸν μολυβδόν, ἐὰν δὲν γνωρίξῃ τὰς ιδιότητας αὐτοῦ, ὅτι δηλ. εἶναι μαλακὸς καὶ εὐλύγιστος καὶ τήκεται ἐν μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ.

Τὸ πρακτικὸν μέρος ἐκάστης τέχνης περιλαμβάνει ἀρκετὰς γνώσεις φυσικῶν αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων.

Ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς τέχνας ἐξαρτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ὧν οἶόν τε εὐρυτέρων γνώσεων, ἃς κέκτηται περὶ τῶν ιδιοτήτων τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων καὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν αἱ ιδιότητες τῶν ἀντικειμένων τούτων καὶ αἱ σχέσεις τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν δύνανται νὰ καταστῶσιν ἡμῖν ὅσον τὸ δυνατόν ὠφελιμώτεραι ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ.

Πολλὰ ἀντικείμενα καὶ πολλαὶ σχέσεις αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων εἰσὶν ἀκατανόητα εἰς ἡμᾶς.

— Μεταξὺ τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων, ὡς εἶδομεν, ὑπάρχουσιν ἅπαντα τὰ ὁποῖα δυνάμεθα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον νὰ κατανοήσωμεν καὶ ἐξηγήσωμεν. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα καὶ τὰ μεγαλείτερα τῶν φυσικῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἀλληλουχία τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν εἶναι ὅλως ἀνώτερα τῆς ἀνθρωπίνου καταλήψεως.

Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει· ἡ Σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὸν ἥλιον. Τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος διαδέχεται ὁ χειμὼν καὶ μετ' αὐτοῦ αἱ θύελλαι καὶ οἱ λαίλαπες· τὴν τρικυμίαν διαδέχεται ἡρεμὸς γαλήνη καθ' ὅσον αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται ἡ σφοδρότης τῶν ἀνέμων. Φυτὰ καὶ ζῶα ἀναρίθμητα γεννῶνται καὶ ἐξαφανίζονται χωρὶς ἡμεῖς νὰ δυνάμεθα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νὰ ἐξασκήσωμεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διαδοχῆς καὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν μεγάλων τούτων φυσικῶν γεγονότων. Αἱ βρονταί, αἱ ἀστραπαὶ καὶ αἱ ραγδαῖαι βροχαὶ σπουδαίας προξενοῦσι βλάβας εἰς χώρας τινὰς, ἐνῷ οἱ σεισμοὶ καταστρέφουσιν ἐτέρας, καὶ αἱ ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστίων κατερημόνουσιν ἄλλας. Ἐδῶ ὥραϊν καὶ πλούσιον θέρος παρέχει ἀφθόνως τὸν πλοῦτον καὶ τὰ προϊόντα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐκεῖ αἰώνιος ξηρασία συνεπιφέρει λοιμοὺς καὶ σιτοδείας. Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ ἄνθρωπος οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν, οὐδὲν δύναται. Πρὸς δὲ, ἐν ᾧ σφ' κυλίσταται ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς ἀμαθείας εἶναι τὸ ἔρμαιον τῶν στοιχείων καὶ τῶν μεγάλων τῆς φύσεως δυνάμεων.

Ἡ τὰ ξίς τῆς φύσεως. Οὐδὲν συμβαίνει τυχαίως καὶ αὐτομάτως.

— Ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε μελετῶν ἐπισταμένως τὴν φύσιν, κατὰ πρῶτον ἔμαθεν ὅτι πολλὰ γεγονότα λαμβάνουσι χώραν κατὰ κανονικὴν τάξιν καὶ ὅτι αἰτία τινα ἐπιφέρουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει πάντοτε ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ δύει εἰς τὸ ἕτερον. Αἱ διαφοραὶ φάσεις τῆς Σελήνης διαδέχονται ἀλλήλας ἐν τῇ αὐτῇ τάξει καὶ κατὰ τακτικὰ χρονικὰ διαστήματα. Ἀστέρες τινὲς οὐδέποτε ταπεινοῦνται κάτωθεν τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὰς χώρας ἐν αἷς ζῶμεν. Αἱ ὥραι τοῦ ἔτους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰσὶ κανονικαί· τὸ ὕδωρ καταλαμβάνει πάντοτε τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς σφαίρας· τὸ πῦρ καίει πάντοτε τὰ φυτὰ παράγονται ἐκ σπόρων, καὶ ταῦτα παράγουσιν ἄλλους νέους, ἐξ ὧν πάλιν παράγονται ἕτερα ὅμοια φυτὰ. Τὰ ζῶα γεννῶνται, αὐξάνουσι, ἀναπτύσσονται καὶ ἀποθνήσκουσι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Οὕτως, ἡ ἰδέα περὶ φυσικῆς τάξεως, σταθερότητος ἐν τῇ σχέσει τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πραγμάτων, εἰσέδυσσε βαθμιαίως εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Ἐν ὧσφ τοιαύτη τις τάξις ἐπαρουσιάζετο, εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀνθρώπου ἐνόμιζε τὰ πράγματα ὡς ἐξηγημένα· τοῦναντίον, ὅσα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήτῃ ἀπέδιδεν εἰς τὴν τύχην. Καθ' ὅσον ὁμως ἐμελέετα μετὰ περισσοτέρας ἐπιστάσεως τὴν φύσιν, ἀνεκάλυπτεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀκαταλήπτοις εἰς αὐτὸν πράγμασιν ἐδέσποζεν ἡ πανκόσμιος τάξις καὶ ὅτι ἡ δῆθεν ὑπάρχουσα ἐν αὐτοῖς ἀταξία ἦτο ἀπάτη. Σήμερον δὲ εὐτυχῶς χάρις εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τοῖς πεπολιτισμένοις κράτεσιν ὁ πιστεύων ὅτι συμβαίνει τι τυχαίως, ἄνευ δηλονότι αἰτίων. Ἐν δὲ κάποτε λέγομεν ὅτι πρᾶγμα τι συνέβη τυχαίως, οὐχ ἥττον παραδεχόμεθα διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοοῦμεν ἀπλῶς ὅτι δὲν γνωρίζομεν τὸ αἶτιον αὐτοῦ, τὸν λόγον δι' ὃν συνέβη τὸ πρᾶγμα τοῦτο. Οὕτω ἡ λέξις τύχη εἶναι συνώνυμος τῇ ἀμαθείᾳ.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ ὄμματα μου πλανῶνται ἐπὶ τῆς πέριξ τῆς οἰκίας μου πεδιάδος· βρῆχει καὶ σφοδρὸς πνέει ὁ ἄνεμος. Οἱ κλάδοι παρακειμένης ὁρυθῆς σφοδρῶς κλονοῦνται. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀνθρωπὸς τις καταφεύγει ὑπὸ τὸ δένδρον, ὅπως προφυλαχθῇ ἐκ τοῦ ὄμβρου. Ἰσχυρὸς λαίλαψ κατασυντρίβει ἓνα κλάδον τοῦ δένδρου, ὅστις καταπίπτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ πλήττει αὐτὸν καιρίως. Τώρα βεβαίως θὰ εἴπωσιν ὅτι τοῦτο συνέβη ἐκ τύχης. Καὶ αὐτὸς ἐστὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ εἴπῃ ὅτι ἐκ τύχης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ὅτι ἐκ τύχης κατέφυγεν ὑπὸ τὸ δένδρον ἐκεῖνο καὶ ὅτι τέλος ἐπέπρωτο οὕτω νὰ συμβῇ τὸ δυστύχημα τοῦτο. Καὶ ὁμως ἐν τῇ ἐκτυλίξει τῶν γεγονότων τούτων δὲν ὑπάρχει οὐδὲν τὸ τυχαῖον. Ἡ καταγίγῃς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν αἰτίων, ἀπερ ἐπενήργησαν ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν περίπου μιλίων ἐντεῦθεν. Ἐκάστη δόνησις τῶν φύλλων τῶν κλάδων τοῦ δένδρου εἶναι συνέπεια τῆς μηχανικῆς δυνάμεως τῶν ἀνέμων ἐπὶ τῆς ἐκτεθειμένης ἐπιφανείας εἰς τὰς προσβολὰς αὐτῶν. Ἡ σύντριψις τοῦ κλάδου εἶναι

συνέπεια τῆς σχέσεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῆς στερεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου. Ἡ πτώσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου ἀνθρώπου ἦτο συνέπεια τῆς ἐπιδράσεως ἐτέρων φυσικῶν καὶ ὠρισμένων αἰτίων. Τέλος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος κατέφυγεν ὑπὸ τὸν κλάδον τοῦ δένδρου τοῦτου εἶναι τὸ ἄκρον σειρᾶς αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα διεδέχθησαν ἀλλήλα κατὰ τινὰ φυσικὴν τάξιν, ἀπὸ τοῦ πρώτου αἰτίου, τὸ ὁποῖον ἠνάγκασε τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας μέχρι τοῦ αἰτίου τὸ ὁποῖον ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ διαμείνῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον ὑπὸ τὸ δένδρον.

Ἐν ὁμως δὲν ἐσκεπτόμεθα καλῶς τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ δὲν ἀνεζητοῦμεν τὰ αἷτια αὐτοῦ καὶ τὰ ἀποτελέσματα, ἀνελίσσοντες ὁλόκληρον τὴν μακρὰν καὶ περίπλοκον αὐτῶν σειρὰν ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξόδου τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καταλήγει μέχρι τῆς διαρρήξεως τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κλάδου ἐκείνου, θὰ ἀπεδίδωμεν τὴν γένεσιν τοῦ γεγονότος τούτου εἰς τὴν τύχην, ὅτι δηλαδὴ συνέβη τυχαίως ἄνευ προηγουμένων αἰτίων.

(ἀκολουθεῖ)

Ἡ ἐν τῇ σελίδι 765 εἰκὼν, ἔργον τοῦ Ραφαήλου, ἐστὶν ἀποκύημα θείας ἐκστάσεως καὶ ἐμπνεύσεως. Τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου, ἐξαίσιον χρῆμα καλλονῆς ὑπερανθρώπου, ἀποπνέει θυμηδίας ἀφάτου καὶ οὐρανίου εἰλικρινείας. Φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς τὸν Ἰησοῦν, παιδίον ἱλαρὸν καὶ προσηγές, μεταρσιοῦται, ἐλαφροτέρα τῶν νεφελῶν καὶ ὑπὸ ἀγγέλων περικυκλουμένη, πρὸς τοὺς οὐρανοὺς αἰθέρας. Αἱ πρὸ αὐτῆς εἰκόνες τοῦ ἁγίου Σίξτου καὶ τῆς ἁγίας Βάρβης συντείνουσι διὰ τῆς γήϊνης αὐτῶν μορφῆς εἰς τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀληθοῦς θείας ἐκφράσεως τῆς Παρθένου.

ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΟΙ

Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ.

(Ἴδε Τεῦχος ΚΔ'. σελ. 736).

Ἄλλοτε αἱ ἀποθηκαὶ τῆς Ῥωσικῆς ἀγορᾶς ἡ παζαρίου ἦσαν ὑγραί, σκοτειναὶ καὶ ρυπαραὶ, τῶν

δὲ σιδηροκολλήτων θυρῶν ἀνοιγομένων, ἔμενον ἐκτεθειμέναι εἰς ὅλην τὴν δριμύτητα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος. Ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ νεωτέρα κομψότης καὶ ἀσφάλεια εἰσέδυσσε μέχρις αὐτῶν, ὥστε σήμερον, ὅπισθεν τῶν σιδηρῶν θυρῶν, ὠπλισμένων διὰ κρεμαστῶν βαρέων κλείθρων καὶ ὀχέων ὑπερφυῶν, εἰς ἀποθήκας τινὰς ἐτοποθέτησαν θυρώματα ἐκ ξύλου Ἰνδικοῦ, με' ὑέλους πλατεῖς, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τῆς ἔμπροσθεν καὶ κυρίας ἀποθήκης ηὔξησε κατὰ λόγον τῆς μειώσεως τῆς ὑπισθίας, ἀλλ' οὐδὲν τούτων κωλύει τὸν ἔμπορον νὰ ἴσταται πρὸ τῆς θύρας ὡς φρουρὸς πρὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ παραφυλάττων τοὺς ἀγοραστὰς καὶ προκαλῶν τοὺς διαβάτας εἰς ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων του.

Ἐξίσταται τῇ ἀληθείᾳ ὁ νέηλος ξένος εἰς τὰς πολυπληθεῖς τούτων προκλήσεις, κωφαινούσας αὐτὸν καθ' ἑναστος βῆμα, ἐκ τῶν ὁποίων ὅλων οὐδὲν ἄλλο φθάνει νὰ ἀκούσῃ παρὰ σειρὰν συριγμῶν παρατεταμένων, τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἡ διάτορος προφορὰ τοῦ στοιχείου ἀενάως ἐπαναλαμβανομένου, τόσον, ὥστε καταντᾷ νὰ ὑποθέσῃ ἐπὶ στιγμὴν ὅτι ἡ Ῥωσικὴ γλῶσσα εἶναι μᾶλλον διάλεκτός τις γλώσσης τῶν κορυθαλῶν ἢ γλῶσσα ἀνθρωπίνη.

Ἐπὶ πολὺν λοιπὸν χρόνον ἀναζητήσας τὴν ἐξήγησιν τῆς ὀρνιθολογικῆς ταύτης προφορᾶς, ἰδοὺ εἰ ἔμαθον.

Τὸ στοιχεῖον εἶναι ἐν τῇ Ῥωσικῇ γλώσσῃ ἑκφρασις ἐπίτομος εὐγενοῦς φιλοφροσύνης· ἐπέχει δὲ τύπον τοῦ προσαγορευτικοῦ σουδάρ (εὐγενέστατε) οὐ εἶναι ἡ συναίρεσις, οὕτως εἶπεῖν, σουδάρ διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ σουδηρίνα διὰ τὸ θηλικόν· ὅθεν γ ο σ π ο ν δ ἰ ν' εἰς ἰσοδυναμεῖ τῷ γ ο σ π α ν δ ἰ ν σουδάρ (εὐγενέστατε κύριε ἢ ἐκλαμπρότατε). (1)

(1) Οἱ Ῥῶσσοι ἐκτὸς τούτου ποιοῦνται χρῆσιν πολυτίμου τινὸς προσαγορεύσεως, ἐφαρμοζομένης ἐφ' ὅλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας. Συνίσταται δ' αὕτη εἰς τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα μεθ' οὗ ἐνόησαν τὸ τοῦ πατρὸς, Ἰωάννης ὁ Πέτρου, Δημήτριος ὁ Βασιλείου κατὰ τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ἔθος. Ὁ ταπεινότερος τῶν χωρικῶν, ὁμιλῶν πρὸς τὸν μεγαλειότερον ἄρχοντα, ἔστω καὶ αὐ-

Εἶπομεν ὅτι ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ἤρξατο ἐπικρατῶν εἰς Κοστινὸϊ-δθόρ, καὶ καθεκάστην τεινεται εἰς τὸ νὰ ἐξελείψῃ τι ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος. Καὶ φέρουσι μὲν, ἐπὶ παραδείγματι, ἔτι καὶ νῦν οἱ ἔμποροι, ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, τὰς ἐξ ἄλωπεκῆς διφθέρας αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως οἱ πλεῖστοι ἀντικατέστησαν τὸν μέγαν καὶ δυσθάσχακτον κεφαλόδεσμον διὰ τοῦ ἀσχήμου μαλλίνου πύλου, ἢ τοῦ σκιαδοῦ τοῦ ἰδιωτικοῦ, κατὰ δὲ τὸ θέρος φέρουσιν ἔτι τὸν ἐγγχώριον ἐπενδύτην, μακρὸν μὲν ἀληθῶς καὶ κυματοῦντα ὡς γυναικεῖα ἐσθῆς, ἀλλὰ προφανῶς κοπὴν ψαλίδος ὑποστάντα ἵνα ἐπὶ τὸ γαλλικώτερον σχηματισθῇ.

Προσθετέον δὲ ὅτι κατέναντι τῆς παλαιᾶς ταύτης ἀγορᾶς ἐσχηματίσθη ἀπὸ τινος μίας τῶν ἐστεγασμένων ἐκείνων καὶ ποικίλων στοῶν, ἥτις διὰ τῆς πολυτελείας καὶ διακοσμῆτεως αὐτῆς κινεῖ τῶνόντι τὸν θαυμασμὸν τοῦ ξένου περιηγητοῦ. Ἀλλ' ὅμως ἂν τὸ σχῆμα τείνει εἰς τὸ νὰ τροποποιῇται ἐξωτερικῶς, δὲν ἔπαυσεν ἐσωτερικῶς διαμένον ἀείποτε τὸ αὐτὸ, πρᾶγμα δι' ὃ μακκρίστημεν εἰλικρινῶς τοὺς Ῥώσσους.

Πρᾶγμα ἀξιοσημείωτον! τὸ θέρος με' τὰς γλυκειὰς αὔρας του, τὰ ἄνθη, τὰ ὕδατα τὰ διαφανῆ, ὁ ἀκτινοβόλος ἥλιος, αἱ ἀστροφεγγεῖς νύκτες, τὰ ἄσπρα, οἱ περίπατοι οἱ ἀγροτικοί, ἡ φαῖδρά καὶ ἡ τόσον πρῶτος εἰς τὰ ὑψηλὰ κλίματα ὥρα, δὲν τέρπουσι, δὲν εὐχαριστοῦσι τῆς Πετροπόλεως τὸν λαόν, ὅστις βλέπει φθάνον τὸ θέρος, καὶ δὲν ἠδύναται καὶ δὲν ἀγάλλεσται, καὶ δύνανται μάλιστα νὰ εἶπῃ τις ὅτι ὠφελεῖται μᾶλλον ἐξ αὐτοῦ ἢ ἀπολαύει. Ὁ χειμὼν ὑπάρχει ἡ φυσικὴ, ἡ προσφιλεῖς ὥρα, τὸ στοιχεῖόν του· ὁ χειμὼν με' τοὺς πάγους, τὰς πάχνας, τὰς καθολικὰς αὐτοῦ χιόνας. Ἡ χιών αὕτη πανταχοῦ τῷ ἀνοίγει δρόμον, ἐκλείπουσι δὲ αἱ ἀποστάσεις, διότι ὁ Ῥῶσσος ὑπόπτερος διαπερᾷ αὐτὰς ἐπὶ τοῦ κούφου ἐλκύνθρου του. Ὁ χειμὼν εἶναι δι' αὐτὸν ἡ ὥρα τῶν

τὸν τὸν αὐτοκράτορα, δὲν τῷ ἀπευθύνει ἄλλως τὸν λόγον. — Νικολαῖ Παύλοβιτς, λέγει πρὸς αὐτὸν, δηλαδὴ Νικόλας ὁ τοῦ Παύλου· ἐπίσης καὶ πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν—Ἀλεξάνδρα Φεδορόβνα, ἥτοι θυγάτηρ τοῦ Φεδωρος.

δρόμων, κατὰ τὴν γραφικὴν καὶ εἰκονικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ Πετρούπολις καθ' ὅλην ταύτην τὴν ὥραν τοῦ ἔτους καθίσταται τὸ σημεῖον, ἔνθα ἐξ ἐξήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα λευγῶν συνέρχονται ἐκ τῶν πέριξ πλήθη ἀγροδιαίτων μικρεμπόρων, προμηθευόντων τὰς ἀγορὰς τῆς μητροπόλεως, φερόντων τῶν μὲν ἰχθεῖς, τῶν δὲ ἄγρας ἢ παντὸς εἶδους τρόφιμα. Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ἀντικείμενα διατηροῦνται διὰ τοῦ χειμῶνος εἰς κατὰστασιν διαρκoῦς ἀποκρυσταλλώσεως.

Ἡ ἀγορὰ ὅθεν τοῦ Σενόϊ λαμβάνει ὄψιν ἐντελοῦς ἰδιορρυθμίας κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρώτης δεκαπενθημερίας τῆς προηγουμένης τῶν Χριστουγέννων, ἑορτῆς, ἣν ὁ λαὸς ἐν Ῥωσίᾳ πανηγυρίζει διὰ μακρὰς σειρὰς τέρψεων καὶ ἀγαλλιᾶσεων οἰκογενειακῶν, ἐν αἷς ἐπιπολάζει δαψίλεια ὅλως ἀσυνήθης.

Ἡ εὐρύχωρος πλατεῖα τοῦ Σενόϊ διαιρεῖται εἰς διάφορα τμήματα ἀναλόγως τῶν εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων διαφόρων ἐδωδίων. Καὶ ἐδῶ μὲν ἀπαντᾷ τὰ κυνήγια, οἶον, ἀγριορνίθας, πέρδικας, ἀγριαλεκτρούνας· ἐκεῖ δὲ τὸ ὀρνιθοπωλεῖον, πλήρες γιγαντιαίων χηνῶν, ὀρνίθων κοινῶν καὶ μελεαγρίδων οὐχ ἥττον πολυπληθῶν· παρέχει εὐρίσκεις ὄρη ὀλόκληρα ἰχθύων, ἀπὸ τοῦ πολυτίμου ὀξύρρυγχου τοῦ ἀλιευθέντος εἰς τὸν Βόλγαν, μέχρι τοῦ εὐθηνοῦ μελανούρου, τοῦ προερχομένου ἀπὸ τοῦς λιμένας τῆς λευκῆς θαλάσσης. Τέλος, καὶ τοῦτο τὸ περιεργότερον, ὑπάρχουν οἱ χοῖροι, κατεψυγμένοι ὥς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ, παρατεταγμένοι κατὰ γραμμὰς παραλλήλους, κατὰ τὸ ἀνάστημά των, τετιλμένοι, λευκοί, δύσκαμπτοι, ἀκίνητοι, καὶ παριστῶντες μακρόθεν ἀγνοῶ τί φανταστικόν καὶ ἀστεῖον συγχρόνως.

Ἐκεῖ δὲ, ἀπὸ πρωῒας ἐν μέσῳ πλήθους συνωθουμένου, πυκνοῦ, κυμαينوμένου ὥς ἡ θάλασσα, ἔρχονται νὰ προμηθευθῶσι τὰ διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων ἀναγκαῖα ἐδωδία, καὶ ὁ φροντιστὴς τῶν οἰκῶν τῶν ἀρχοντικῶν, καὶ ἡ ταπεινὴ μαγείρισσα τῶν ὑποδουλομένων οἰκῶν. Καὶ ἐνῷ ὁ πρῶτος πληρόναι πρὸς 25 μὲν φράγκα τὸν μικρὸν, πρὸς 50 δὲ μέχρις 75 ἐνίοτε δὲ καὶ 100 τὸν μεγάλον ὀξύρρυγχον, περιζητούμενον διὰ τὰς μεγάλας τραπέζας, ἡ δευτέρα ἀγοράζει τὸν ἥττον πο-

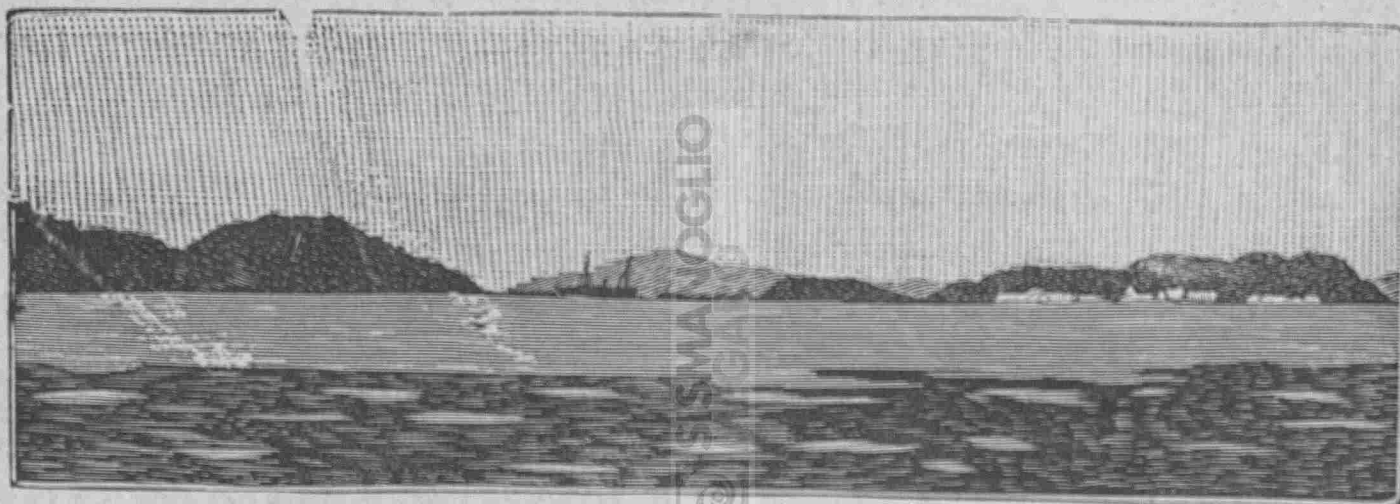
λυτελῇ σαλομόν. Ὅσον δὲ διὰ τὸν χοῖρον, τόσον ἐπικερδῇ εἰς τοὺς πτωχοὺς, δὲν ὑπάρχει οἰκία, οἷας δὴποτε κλάσεως, ἥτις νὰ μὴ προμηθευθῇ τὸν ἐδικόν της. Τὴν φροντίδα δὲ ταύτην ἀναλαμβάνει συνήθως ὁ οἰκογενειάρχης. Μετὰ μακρὰς συζητήσεις, συμφωνηθείσης τῆς τιμῆς, τὸ ὠνήθην τίθεται ἐν τῷ ἐλκύθρῳ τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἀλλ' ἐννοεῖ ἕκαστος πόσον δύσκολον εἶναι νὰ κρατηθῶσι τὰ ἄκαμπτα ταῦτα καὶ τεταμένα ζῶα ἐν ὀχήματι τόσον στενῷ. Διὸ συχνάκις καὶ ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἔχει ἄλλον μέσον παρὰ νὰ θέσῃ τὸ ἀγορασθὲν δίκην συντρόφου πλησίον του, καὶ νὰ τὸ περιβάλλῃ διὰ τῶν βράχιόνων ὅπως τὸ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πέσῃ, ὅχι σπανίως δὲ τὸ ζῶον προσδένεται ὀπίσω τοῦ ὀχήματος, ὅπου παρομοιάζει ὑπηρετὴν ἀμάξης παράδοξον. Αἱ κωμικώτεραι δὲ σκηναί, τὰ συμβεβηκότα τὰ πλέον ἀλλόκοτα καὶ ἀστεῖα διαδέχονται ἀλλήλα καθ' ἑκάστην, πρὸς μεγίστην γὰρ τῶν περιέργων, ὧν ὁ προσφιλέστερος τόπος καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἐβδομάδα, καθίσταται ἡ ἀγορὰ τοῦ Σενόϊ.

Ὁ λαὸς εἶναι ζωογονημένος· τὰ οἶνοπωλεῖα τῆς συνοικίας δὲν ἐκκενοῦνται, οἱ δὲ μουζικοὶ (ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἢ χωρικοὶ) ὀχυροῦνται δαψιλῶς κατὰ τοῦ ψύχους διὰ μεγάλων καὶ παρατεταμένων σπονδῶν οἶνοπνεύματος. Τὸ ἐγγχώριον οἶνόπνευμα εἶναι τὸ προσφιλὲς αὐτῶν ποτὸν, τὸ νέκταρ, τὸ ὕδωρ τῆς λήθης· καὶ τρώντι, πάσας τὰς δυστυχίας αὐτῶν καὶ τὰ δεινὰ καταπνίγουσι μετ' ὀλίγον ἐν τῷ βαναύσῳ τούτῳ ρευστῷ, τὸ ὁποῖον ἐξάγουν ἐκ σίτου, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου περιπίπτουν εἰς μέθην, τὴν ὁποίαν ὀλίγιστοι αὐτῶν διαφεύγουν· εἶναι δὲ δίκαιον νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἡ μέθη των εἶναι ἐντελῶς ἀβλαβής, ἡ δὲ ἐξαψὶς τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἀποδεικνύεται μὲν κατ' ἀρχὰς δι' εὐθύμων ἁσμάτων, δὲν βραδύνει δὲ νὰ μεταμορφωθῇ εἰς ἐκχυσιν τρυφερότητος. Εἶδον τινὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων, τοῦ ὁποίου τὸν ἐγκέφαλον ἐσκότιζον τοῦ οἶνοπνεύματος οἱ ἀτμοί, συνδιαλεγόμενον ἡμέραν τινὰ μετὰ τινος στήλης πεζοδρομείου καὶ λέγοντα πρὸς αὐτὴν τοὺς περιπαθεστέρους λόγους, ἀποκαλοῦντα αὐτὴν ἀγαπητὴν φίλην, ψυχὴν, ἀθῶαν περιστεράν του!

(ἀκολουθεῖ.)

ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ 19. ΑΙΩΝΟΣ.

Πολὺς ἐγένετο λόγος καὶ πολλὰ ἐγράφησαν καὶ γράφονται ἔτι περὶ τῆς διατρήσεως τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ τῆς Ἀμερικῆς. Ὡς δὲ γινώσκουσιν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» καὶ μεγάλοι ἀνεφύησαν ἔριδες μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἀλλ' οὐχ ἤττον μεθ' ὅλα τὰ παρεμβληθέντα προσκόμματα, χάρις τῇ ἐπιδεξιότητι καὶ τῇ νοημοσύνῃ τοῦ ἀναλαβόντος τὴν σπουδαίαν ταύτην ἐπιχείρησιν κυρίου Δὲ-Λεσέψ, τὸ ἔργον εὐρίσκεται ἤδη ἀρκούντως προκεχωρημένον.

ΙΣΘΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ.

πάγου ἀπαρτιζομένου ἐξ 140 μελῶν ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τῆς ὑψηλῆς συνελθόντων καὶ ἐκάστου αὐτῶν ἐκπροσωποῦντος τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔθνος.

Ἐπτά ὑπῆρχον ὑπὸ συζήτησιν σχέδια. — Ἀλλ' ὁμῶς τὸ σχέδιον τῆς διώρυγος διὰ τοῦ Παναμᾶ ὑπερίσχυσε καὶ ἀπεφασίσθη. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο τὸ μῆκος τῆς διώρυγος ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ λιμένος τοῦ Παναμᾶ ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ καταφθανούσης μέχρι τοῦ λιμένος τοῦ Ἀσπενβαλ ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ δὲν θὰ ὑπαιρβαίνει τὰ 73 χιλιάμετρα. Κατὰ τὸ ἐπιψηφισθὲν διάγραμμα, ἡ γραμμὴ τῆς διώρυγος θὰ ἀκολουθῇ, ὡς ἐγγιστα, τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν, ἥτις ἐνοῖ τοὺς δύο Ὠκεανούς. Θὰ διέρχεται διὰ τῶν περιχώρων τῶν πόλεων Gutai, Dos Hermanos, Pena Blanca, Abajo, Baila Monos, Gorgona.

Περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης τελευταίως ἐδημοσίευσεν ἐκτενὲς ἄρθρον, οὐκ ὀλίγον τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν ὑποκινῶν, ἔγκριτον Παρισινὸν φύλλον. Μεταφέροντες δ' ἐνταῦθα τὸ ἄρθρον τοῦτο, παρατιθέντες ἐπὶ πλεόν καὶ τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Λεσέψ, τῶν τριῶν αὐτῶν τέκνων καὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ὅπερ διορύσσεται ἤδη.

ΔΙΑΤΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ

Κατὰ τὸ 1879 ἔτος διεθνὲς συνέδριον συνεκροτεῖτο ἐν Παρίσι. Μεγάλῃ καὶ σπουδαίᾳ ἐπιχείρησις συνεζητεῖτο καὶ ἀπεφασίζετο: Ἡ διάτρησις τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ ἐνώπιον Ἀρείου

Ἀφοῦ δὲ θὰ διέλθῃ διὰ τῆς τελευταίας ταύτης, πόλεως καὶ ἀφήσῃ ὀπισθεν αὐτῆς τὸν τελευταῖον κρίκον τοῦ Rio Chagres θὰ φθάσῃ εἰς ὑψηλὴν κορυφὴν μεταξὺ τῶν δύο ὠκεανῶν κειμένην. Ἐνταῦθα τάφος 85 μέτρων θὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ ὑπορυχθῇ, ὅπως διέρχεται ἡ γραμμὴ αὐτῇ ἐν ἐπιπέδῳ. Ἡ τάφος αὕτη θὰ ᾗ μήκους μὲ 6 χιλιομέτρων πλάτους δὲ 20 μέχρις 25 μέτρων.

Τοιαύτη ἐστὶν ἡ νέα διώρυξ, ἥς τὴν διάτρησιν μετὰ νεανικοῦ ὄντως ζήλου καὶ πυρετοῦ, ἐπιχείρουν ὁ κ. Δὲ-Λεσέψ. Ἀλλὰ, ὡς διὰ τὴν διάτρησιν τοῦ Σουέζ οὕτω καὶ διὰ τὴν τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ μεγάλας ὤφειλε νὰ ἀπαντήσῃ δυσχερείας ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου, ἐκ μέρους τῶν κυβερνήσεων.

Πρόγματι, πιστοὶ ὁπαδοὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ

Μονρουέ, ἐξωθούσης πᾶσαν ἀνάμειξιν τῆς Εὐρώ-
πης ἐν ταῖς Ἀμερικανικαῖς ὑποθέσεσιν οἱ πολί-
ται τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, οἵτινες ἐξ ἄλλου
ὑπεστήριζον ἕτερον διάγραμμα ὁνύρυγος διὰ τοῦ
Νιαγάρα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκυρύνθησαν ἐναντίον

τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης. Ὅπως δὲ κατανικήσῃ
τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τῶν ἐναντίων καὶ κατασ-
τείλῃ τὰς ἀνταρθεύσας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομέ-
μων μερῶν ἔριδας σπουδαίας καὶ ἐπιβλαβεῖς δυ-
ναμένας ἐπενεγκεῖν συνεπείας, ὁ κ. Δὲ-Λεσσέψ

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΔΕ-ΛΕΣΣΕΨ.

οὐδόλως ἐδίστασεν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἀνα-
χωρήσῃ διὰ τὴν Ἀμερικὴν, διατρέξῃ ἀπάσας τὰς
πολιτείας αὐτῆς, ἐπισκεφθῇ πάντας τοὺς ἀρμο-
δίους καταδείξῃ τοῖς πολίταις Ἀμερικανοῖς, ὅτι ἡ
διατήρησις τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ οὐδαμῶς κατ'
οὐδὲν θέλει ἐμβάλει ἐν κινδύνους τὴν ἀσφάλειαν

καὶ τὰ συμφέροντα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν,
ὥστερ ἡ τοῦ Σουέζ διώρυξ οὐδόλως ἔθετο ἐν ἀμ-
φιβόλῳ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰ συμφέροντα τῆς
μεγάλης Ἀγγλίας ἐν Ἰνδία. Πλὴν τούτου προῦ-
τίθετο ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸν ἰσθμὸν καὶ μελετήσῃ
ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐπὶ τόπου τὸ ἐπιψηφισθὲν

σχέδιον τῆς διώρυγος. Ἐγκατέλιπε· ὅθεν τοὺς Παρισίους τὴν 6 Δεκεμβρίου συμπαραλαβὼν μετ' αὐτοῦ τὴν σύζυγόν του, τὰ τρία αὐτοῦ τέκνα, τοὺς δύο αὐτοῦ γραμματεῖς, πολλοὺς μηχανικούς καὶ μέγαν ἀριθμὸν συνοδίας. Κατὰ τὰς πρώτας δὲ ἡμέρας τοῦ μηνὸς ἀπεβιβάζετο εἰς τὸ Κολόν-Ἀσπινβάλ, ὁπόθεν παρακολουθῶν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν, διευθύνετο εἰς Παναμᾶ.

Ἄμα τῇ εἰς Παναμᾶν ἀφίξει αὐτοῦ ὁ κ. Λεσέψ ἐπελήφθη τοῦ ἔργου. Διαιρέσας δὲ τοὺς μηχανικούς, οἵτινες ἠκολούθουν αὐτόν, εἰς πολλὰς τάξεις, ὀνέθετο αὐτοῖς τὴν καταμέτρησιν τοῦ τόπου καὶ ἰσοπέδωσιν, συμφώνως τῷ προγράμματι αὐτοῦ. Προὔκειτο, ὡς εἴρηται, ὅπως ἐξακριβωθῶσιν ὑπὸ πρακτικὴν ἐποψιν τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ, ὑπὸ τοῦ ἐν Παρίσις συγκροτηθέντος συνεδρίου, ἐπιψηφισθέντος σχεδίου τῆς διώρυγος. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας ταύτης οὐχὶ πλείω τῶν ἐξ ἐβδομάδων διαρκεσάσης ὑπῆρξε καθ' ὁλοκλήρου εὐνοϊκὸν καὶ σύμφωνον τῷ σχεδίῳ· ὅθεν ἡ κατασκευὴ διώρυγος ἐν ἐπιπέδῳ καὶ ἄνευ ὑδροπρακτῶν ἦτο πλέον εὐ μόνον δυνατὴ ἀλλὰ καὶ λίαν εὐχερὴς· τοῦθ' ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ θρίαμβος τοῦ σχεδίου τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου, ὅπερ ὑπεστήριζον οἱ πολῖται Ἀμερικανοί, δηλονότι τοῦ τῆς διώρυγος διὰ τοῦ Νιαγάρα, περὶ τοῦ ὁποίου οὐδὲ λόγος πλέον ἐγίνετο. Κατὰ συνέπειαν τὴν 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1880 ὁ κ. Δε-Λεσέψ ἐποίησατο κατοχὴν τοῦ τόπου, ἡ δὲ θυγάτηρ του, ἡ μικρὰ Fernande, ἡλικίας ἑπτὰ περιπου ἐτῶν, πρώτη ἐνέπηξε τὴν δίκελαν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν καὶ ἔθετο πῦρ εἰς τὸν πρῶτον ὑπόνομον.

Τοῦ πρώτου τούτου μέρους τοῦ ἔργου ἐπιτυχῶς διεξαχθέντος, ὁ κ. Λεσέψ ἐσκέπτετο περὶ τοῦ δευτέρου, τοῦ μᾶλλον δυσχεροῦς καὶ λεπτοῦ συνάμα· ἐθεώρησε καθήκον αὐτοῦ ὅπως διαλύσῃ τοὺς φόβους τῶν Ἀμερικανῶν, καταπείσῃ, αὐτοὺς ὅτι ἡ διάτρησις τοῦ Παναμᾶ οὐδόλως ἐπαπειλεῖ αὐτοὺς καὶ ὅτι πρῶτοι αὐτοὶ θὰ ἐπωφεληθῶσιν ἐκ τοῦ ἔργου τούτου. Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Κολόν τὴν 13 Φεβρουαρίου, ἐπεσκέφθη ἀλληλοδιαδόχως τὰς πόλεις, Νέα Νόρκην, Βασιγκτῶνα, Ἅγιον Φραγκίσκον, Βοστόνην, λαμβάνων τὸν λόγον ἐν πλήρει συναγωγᾷ καὶ ὁμυγῇ, ἀπανταχοῦ τυγ-

χάνων εὐμενοῦς καὶ ἐνθουσιώδους ὄντως ὑποδοχῆς.

Ὁ κ. Λεσέψ ἐκέρδισε τὴν δίκην ἐνώπιον τῆς δημοσίας γνώμης, δὲν θὰ βραδύνη δὲ, πολὺ πιθανόν, νὰ κερδίσῃ αὐτὴν καὶ ἐνώπιον τῆς κυβερνήσεως, ἐὰν δὲν ἐγένετο τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ὁ κ. Λεσέψ ἐποίησατο, ἐν τῇ Σορβὼνῃ, τὴν 18 Ἀπριλίου, διάλεξιν περὶ τοῦ ταξιδίου του. Μεγάλως δ' ἐφύλκησε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἀκροατῶν ἡ τερπνὴ αὐτῇ διάλεξις, διακοπτομένη ἐν τῷ μέσῳ διὰ τερπνῶν ἀνεκδότων καὶ ἐνδιαφερουσῶν παρεκβάσεων, ἀναγκαζομένου τοῦ ρήτορος ὅπως κατὰ πᾶσαν στιγμὴν δεικνύει καὶ ἐξηγεῖ εἰς τοὺς ἀκροατάς του χάρτην τινὰ, σχέδια, τοπογραφίας καὶ εἰκόνας, ἃς εἶχε μεταφέρει ἐξ Ἀμερικῆς.

Ὁ κ. Φερδινάνδος Δε-Λεσέψ ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1845 ἔτος, εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον νεώτατος ἔτι τὴν ἡλικίαν. Ἐχρημάτισε πρόξενος ἐν Βαρσελώνῃ τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὸν καταβομβολισμὸν δὲ τῆς πόλεως ταύτης τὸ 1842 ἔτος, κατέχων θέσιν ἐπίκαιρον καὶ λεπτὴν ἔλαβε τοιαῦτα μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, μετὰ τοσαύτης ἀμεροληψίας παρεχώρησεν ὡς ἄσυλον τὰς δημοσίους οἰκοδομὰς εἰς πάντας τοὺς πρόσφυγας Ἰσπανοὺς, ὧν σπουδαίως ἐπαπειλεῖτο ἡ ὑπαρξίς, ἐποίησατο διαβήματα τοσοῦτο τελεσφόρα πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ πολυπληθοῦς πόλεως τῶν μεγαλειτέρων δυστυχιῶν καὶ κινδύνων, ὥστε ἀπασαὶ αἱ κυβερνήσεις ἐπιδαφιλῶς ἐχορήγησαν αὐτῷ ἀμοιβὰς καὶ τιμὰς· ἡ ἰδία δι' αὐτοῦ κυβερνήσεις προήγαγεν αὐτόν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ γενικοῦ Προξένου. Μετὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848, ἀποσταλεὶς πρεσβευτῆς τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς Μαδρίτην, διεπραγματεύθη ἐκεῖ λίαν ἐπιδεξιῶς πολλὰ σπουδαῖα ζητήματα. Εἶτα, κατὰ τὸ 1849 ἔτος, ὅτε ἡ Ῥώμη εὐρίσκετο εἰς ἀναστάτῳσιν, εἰσβαλλόντος τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, ἀπεστάλη ἐκεῖσε ὅπως ἐπιφέρῃ συνδιαλακτικὸν τινὰ συμβιβασμὸν, μετὰ τῶν δύο στρατῶν, συμβιβασμὸν ὃν ἀπῆται ἡ θέσις τῆς συντακτικῆς Συνόδου τῶν Γάλλων. Ἀλλὰ, ἐπιδείξας μεγάλην εὐνοίαν πρὸς τὴν μεταπολίτευσιν τῆς Ῥώ-

μης, ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος τῆς Συνόδου· ἀπεκρίθη δὲ εἰς τὴν ἀνάκλησιν ταύτην ἐξαιτησάμενος τὴν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ, ἥτις παρεχωρήθη αὐτῷ χάρις τῶν ὑπηρεσιῶν, ὥσπερ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, προσήνεγκε τῇ κυβερνήσει τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ 1854 ἔτος, ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου προσεκάλεσεν αὐτὸν ὁ νέος ἀντιβασιλεὺς Μοχαμέτ-Σαΐτ, ὅπως ἐπισκεφθῇ αὐτόν. Τότε συνέλαβε τὴν ἰδέαν περὶ διορύξεως τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ. Ἀπεκάλυψε δὲ τὴν ἰδέαν του ταύτην εἰς τὸν Ἀντιβασιλέα, ἐν τινι ταξειδίῳ ὅπερ ἐποιήσατο μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Κάϊρον, προβλέπων ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα, ὅπερ ἡδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐπιχείρησις αὕτη· ὁ δὲ ἀντιβασιλεὺς ἐζήτησε πάραυτα ὑπόμνημά τι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Τὸ ὥραϊον πόνημα, ὅπερ ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ 1856 ἔτος ὑπὸ τὸν τίτλον: Διὰ τρῆσις τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, ἔκθεσις καὶ ἐπισήματα ἑγγραφα ἐπὶ τοῦ τῷ συναφθέντα, παρέχει ἀπάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, εἰς ἣν ὁ κ. Λεσέψ μετὰ πυρετώδους ὄντως ἐνθουσιασμοῦ ἀφιερῶθη ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Πάντες γνωρίζουσι τὰ κατόπιν ἐπισυμβάντα, ὅθεν περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν καὶ τὰ προσκόμματα, ἅτινα παρενετέθησαν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἐργασίας ταύτης, ὁ κ. Λεσέψ προήγαγε τὸ ἔργον ἐπιδεξιῶς καὶ ἐξετέλεσεν αὐτὸ εὐδοκίμως.—Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει καθ' ἣν πρόκειται περὶ τῆς διατρήσεως τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, τὰς αὐτὰς θέλει καταβάλλει προσπάθειας καὶ τὸν αὐτὸν θέλει ἐπιδείξει ζῆλον ἐπὶ τῇ ἐκτελέσει τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου, ἣν λίαν προθύμως ἀνέλαβε.

Λ. Α. Λ.

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ.

Μετάφρασις Ν. Κ. ΜΑΚΑΡΟΥ.

(Ἴδε τεῦχος ΚΔ')

Ε'.

Τὰς παρεκτροπὰς ταύτας καὶ τὰς μεταβολὰς, τὰς κατὰ τὸ σχῆμα παρατηρουμένας καὶ οὐδε-

μίαν ἀξίαν φερούσας ἀπέναντι τῶν ἐπιστημονικῶν δογμάτων ἠναγκάσθησαν μὲν νὰ παραδεχθῶσι, πλὴν δυσκολίας μᾶλλον παρουσιάζουσι διακρίνοντας δι' ὀνομάτων διαφορῶν πράγματα ἀνάλογα, ἢ ταῦτά.

Αἱ φυσικαὶ αὗται παρεκτροπαί, αἱ ποικιλίαι, αἱ ἀνωμαλίαι καὶ αἱ τερατογονίαι ἀποδίδονται τοῖς ὀργανικοῖς ρύσιν, ἅτινα διαφέρουσιν ἀποτόμως, οὕτως εἰπεῖν, τῶν γενητόρων αὐτῶν. Ἄν δὲ, ὅπως συχνάκις συμβαίνει, αἱ διαφοραὶ αὗται μεταδίδονται ἀκολούθως διὰ τῆς γενέσεως, ἡ ἀπλὴ ποικιλία ἀποβαίνει ποικιλία μόνιμος, ἥτοι φυλή. Ὅθεν ἡ μόνη πραγματικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν φυλῶν καὶ τῶν ἀρχαίων παρηγμένων εἰδῶν ἐστὶν αὕτη ὅτι: τῶν φυλῶν τὴν γενεαλογίαν γνωρίζομεν, ἐνῶ τὴν τῶν εἰδῶν ἀγνωσοῦμεν.

Φυσικῶς αἱ παρεκτροπαὶ αὗται ἐν τῷ σχήματι παρατηροῦνται πρὸ πάντων παρὰ τοῖς ἐξημερωμένοις ζωικοῖς, ἢ φυτικοῖς εἶδεσι, μεταβαλλομένοις, εἴτε ἐκ τῆς καλλιεργείας, εἴτε ἐκ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς, εἴτε ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ κλίματος, ὅπερ τεχνητῶς παρέχει αὐτοῖς ὁ ἄνθρωπος, εἴτε ἐκ τῆς προστασίας, ἥτις δίδεται αὐτοῖς κατὰ τοῦ τῆς ὑπάρξεως συναγωνισμοῦ, ἥτοι κατὰ τῶν φυσικῶν ἐχθρῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀργανικῶν ὄντων ἐπενεργεῖ διὰ τῶν φυσικῶν μέσων, ἥτοι τῆς θερμοκρασίας, τῶν εἰδικῶν τροφῶν, τῆς ἐκλογῆς (*) κτλ. δικαιούται ἐντελῶς νὰ ἐξαγάγῃ

(*) Σημ. Μεταφρ. Ἡ ἐκλογή (selectio) κατὰ Δάρβιν δύω εἰδῶν ἐστὶν ἡ κατ' ἄνθρωπον ἐκλογή (selectio hominis) καὶ ἡ φυσικὴ ἐκλογή (selectio naturalis). Κατ' ἄνθρωπον ἐκλογή ὀνομάζεται, ὅταν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς κατ' ἐκλογὴν συνενώσεως ζώων ἀνομοίων φυλῶν παράγει τρίτην ὅλως νέαν φύλιν, σπουδαίως διαφέρουσαν τῶν παραγουσῶν αὐτὴν φυλῶν. Φυσικὴ δὲ, ὅταν τὰ ζῶα ἐν τῇ πάλῃ τῆς αὐτοσυντηρησίας αὐτῶν εἴτε κατὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς, πρὸς πορισμὸν τῆς ἑαυτῶν τροφῆς, εἴτε κατὰ τῆς τοῦ κλίματος ἐπιρροῆς ἐπιζῶσι τῶν ὑπ' αὐτῶν καταβαλλομένων, ἀσθενεστέρων ὄντων καὶ διατηρῶνται δικαιωζόμενα καὶ οὕτως εἰπεῖν, ἐκλέγονται ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως κατὰ τὴν πάλιν τῆς ἑαυτῶν ὑπάρξεως.

συμπεράσματα, ἅτινα οὕτως ἐπιτυγχάνει, ἥτοι νὰ συμπεράνη τοὺς εἰς ἅπαντα τὰ ζῶντα ὄντα ἐφαρμοσίμους γενικούς νόμους.

Αἱ συχνότεραι μεταβολαὶ παρατηροῦνται φυσικῶς παρὰ τοῖς ἀτελεστέροις καὶ τοῖς ἥτιον εἰδοποιημένοις οὗτιν ἢ ὅπερ ταῦτό εἶπεῖν, αἱ μεταβολαὶ εἰσι κοινότεραι παρὰ τῷ φυτικῷ, ἢ παρὰ τῷ ζωικῷ βασιλείῳ.

Πολλὰ τῶν ἐξημερωμένων φυτῶν δὲν ἀνευρίσκονται πλέον ἐν τῇ ἀγρίᾳ αὐτῶν καταστάσει. Ὁ σῖτος (froment) παρ. χαρ. ὅστις μάλιστα φαίνεται ἀνίκανος ν' ἀναβλαστάνῃ ἀορίστως ὅταν εἰς ἐχυτὸν ἀφεθῇ καὶ ὅστις πρὸ πολλῶν χιλιᾶδων ἐτῶν ἐγένετο δούλος τοῦ ἀνθρώπου, ἀνευρίσκεται μὲν εἰς τὰ λιμεναῖα μέρη τῆς Ἑλβετίας, αἱ στάχυς ὅμως αὐτοῦ εἰσι μικροὶ καὶ οἱ σπόροι ἥκιστα ἀνεπτυγμένοι. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐξαρκεῖ καθ' ἑαυτὸ, διότι ὁ νόμος τῆς ἀμεταβλητότητος, ἢ τοῦ ἀναλλοιώτου τῶν τύπων μηδενίζεται ἀπέναντι ἐνὸς καὶ μόνοῦ γεγονότος, σαφῶς ἀποδεικνύοντος τὴν μεταβλητότητα, ἢ τὸ ἀλλοιωτὸν αὐτῶν. Ἀβεβαιότης τις ἰκανῶς πυκνὴ κατακαλύπτει τὴν καταγωγὴν τῆς σικάλως, τῆς κριθῆς, τῆς βρώμης, ἥτις κάλλιστα δύναται γὰρ τῇ πρόγονος, ἢ ἀπόγονος τοῦ σίτου.

Πολλὰ ὅμως εἶδη ὑπάρχουσι τῶν ὁποίων ἡ καταγωγὴ ἐστὶ γνωστὴ καὶ αἱ μεταβολαὶ αὐτῶν λίαν καταπληκτικαί. Λάβωμεν ὡς παράδειγμα κράμβην τὴν ἀγρίαν, ἥτις, ἔχουσα φύλλα γλαυκὰ, στενὰ καὶ τραχέα, ἐστὶν ὁ κορμὸς τῶν τοσούτῳ διαφόρων τῆς ἐξημερωμένης κράμβης φυλῶν· κιχώριον τὸ ἄγριον παρήγαγεν ἀπάσας τὰς ἐξημερωμένας τοῦ κιχωρίου φυλάς· ὁ ἀραβόσιτος παρήγαγε φυλάς, ὧν καὶ αὐτὸς ὁ σπόρος διαφέρει.

Λευάνθεμον τὸ βασιλικόν (:) (larein-marguerite), μακρόσχηνον καὶ ὀμαλοανθές ὃν κατὰ τὴν ἐκ τῆς Κίνας μεταφορὰν αὐτοῦ, παρήγαγεν ἀκολούθως πολυαριθμούς φυλάς, διαφρούσας κατὰ τὴν στάσιν, τὸ ὕψος, τὸ σχῆμα, κτλ. (Καρριέρ Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ εἶδους).

Παράδοξοι τροποποιήσεις παρήχθησαν ἐν τῷ κερπῷ τῆς παρ' ἡμῖν ραφάνου. Ὁ λοβὸς ἡμισηλείφθη, ὁ στύλος ἐχονδρώθη καὶ ἐν ἑαυτῷ ἐμπε-

ριέχει τοὺς σπόρους· ἐν τῷ στύλῳ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Γκόντρὸν συμβαίνει ἀληθῆς ἐξωμήτριος ἐγκυμοσύνη. (Περὶ τοῦ εἶδους καὶ τῶν φυλῶν κτλ.) Οὐδόλως δ' εἰσὶν οἱ εἰδικοὶ χαρακτῆρες, παρὰ τοῖς φυτοῖς πάντοτε οὐσιώδεις πρὸ πάντων παρὰ τοῖς φυσικωτάτοις γένεσιν· ὡς παρ. χαρ. τὸ γένος τοῦ ἡδυόσμου, ὅπερ διηρέθη εἰς πεντήκοντα τέσσαρα εἶδη, τὰ γένη τῆς βάττου κτλ. Ὁ Ζορντάν ἐκ τοῦ ἴου τοῦ τρυχροῦ παρήγαγεν εἴκοσι τέσσαρα νέα εἶδη.

Τινὰ εἶδη ποικίλλουσι καταπληκτικῶς καὶ ταχέως, ἅμα τοῦ ἀνθρώπου ἀναλαμβάνοντος τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν. Ἀναφέρωμεν ὡς παράδειγμα τῶν λεγομένων τὸ *belphegium consolida*, τὸ *papaver rhoeas* κτλ.

Καθ' ἑκάστοτάς ὑπολογίζουσι σήμερον τὰς ποικιλίας τοῦ cépages, ἐνῶ ὁ Κολουμέλ ἐγίνωσκε μόνον πεντήκοντα ὀκτώ. (Σεβρέλ, Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ζωολογίᾳ καὶ βοτανικῇ καλουμένων συμπλεγμάτων· ποικιλίαι φυλαί, εἶδη.)

Ὁ Λαμάρκ ἀναφέρει τὰς σπουδαίας τροποποιήσεις τῶν φύλλων βατραχίου τοῦ ἐνυδροβίου μεταβαλλομένων εἰς πριονοτῆ, εἰς τριχοειδῆ ἢ νεφροειδῆ, ἢ μᾶλλον πεταλοειδῆ, εἰς ἀπλῶς ἑλλοβα καθόσον ὁ καυλὸς αὐτοῦ βυθίζεται ἢ οὐ ἐν τῷ ὕδατι.

Αἱ ἀλατοῦχοι γαῖαι ἔχουσιν ὅλως μεταβεβλημένην καὶ εἰδικὴν φυτείαν. Καὶ τινες μὲν τῶν τύπων εἰσι μωνιμώτεροι ἄλλων· δυνάμεθα δὲ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ μονιμότης ἐστὶν ἀνάλογος τῆς κληρονομικῆς δυνάμεως, ἀναλόγου καὶ ταύτης καθ' ἑαυτὴν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα τῶν τύπων. Ἄλλ' ὅταν ἅπαξ εἶδος τι ὑποστῇ μεταβολὴν τινὰ ἐξακολουθεῖ πλέον νὰ ποικίλληται συνεχῶς, ἐκάστου αὐτοῦ σπόρου δίδοντας ἰδίαν ποικιλίαν. Οὕτως ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον παράγονται ποικιλίαι, φυλαί, καὶ εἶδη νέα. Ἀναφέρωμεν ὡς παράδειγμα ἐνταῦθα καστανέαν τὴν ἐρυθρὰν, τῆς ὁποίας ἡ καταγωγὴ εὐστα νέα, οὐδέποτε εὐρέθη ἐν καταστάσει ἀγρίᾳ· πρὸς τοῦτοις εἶδος τι καρύας, διαμέσου μεταξὺ τοῦ *juglans nigra* καὶ τοῦ *juglans regia*, αὐτομάτως ἀναφανείσης περὶ τὸ 1820 ἐν τοῖς δεινδροφυτεῖσι τοῦ Τριανόν. Ὁ νέος οὗτος τύπος

διετηρήθη μεθ' ὅλων τῶν χαρακτήρων αὐτοῦ.

Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἀναλλοιώτον τῶν τύπων, ἠναγκασμένοι ὄντες ν' ἀναγνωρίσωσι τὸ ἀλλοιωτὸν αὐτῶν ἐπὶ μεγάλου ἀριθμοῦ εἰδῶν, ὅπισθο χωροῦσιν καὶ καταβάλλονται ἀπέναντι τῶν χαρακτήρων τῆς γονιμότητος ἢ τῆς ἀγονιμότητος· καθότι τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκ τῆς ἑτεροσυζεύξεως γονιμοποιήσεως χαρακτηρίζει τὰ γένη, ἐνῶ ἡ γονιμοποίησις μεταξὺ τῶν εἰδῶν ἐστὶ μὲν δυνατὴ, ἀλλὰ παρέχει νοθογενεῖς μετὰ γονιμότητος περιωρισμένης ἢ μεμηδενισμένης. Ἡ μεταξὺ διαφορῶν τύπων συνεχῆς γονιμοποίησις, παρέχει φυλάς ἢ πεικιλίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ παραγόμενα τείνουσι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς πρωτογόνους, αὐτῶν τύπους.

Ἀναμφιβόλως ἡ τῆς ἐπιστήμης εἰσέτι κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει τὴν σύνταξιν κώδικος ἀκριβοῦς. Καθόσον τύποι λίαν συγγενεῖς καὶ ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα δὲν δύνανται νὰ ἑτεροσυζευχθῶσιν (ὡς ἡ πεπονέα καὶ ἡ σικυὰ εἶδη τοῦ γένους κολοκυνθοειδοῦς (:) [ribes]). Ἐνίοτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νοθογενείας ποικίλλει καθόσον ἡ γονιμοποιός γυρὶς μεταφέρεται εἰς τὸ ἕτερον τῶν ἑτεροζευγνυμένων φυτῶν. Ὁ Κέλρετερ ἐπέτυχεν ἀγόνους νοθογενείας γονιμοποιῶν τὴν *aquilegia vulgaris* διὰ τῆς γύρεως τῆς *aquilegia canadensis* ἀντιστρέφας ὁμῶς τὸν τρόπον τῆς γονιμοποιίας ἐπέτυχε γονίμους νοθογενείας, τῶν ὁποίων αἱ ὠθηῆκαι ἔφερον 50 σπόρους. *mirabilis jalapa* δύναται νὰ γονιμοποιῇται διὰ τῆς *mirabilis longiflora* ἀλλ' ὁ Κέλρετερ μάτην προσεπάθησεν ἐπὶ ὀκτὼ ὁλόκληρα ἔτη νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἀντίστροφον ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸν B. Ἑρθερτ, ὅστις εἰσγάγετο ἐν θερμοῖς θερμοκηπίοις ἡ νοθογενὴς γονιμοποίησις ἐστὶ συχνάκις ἐντελής· ἐνίοτε μάλιστα ἡ νοθογένεια αὐξάνει ἐπαισθητῶς τὴν γονιμότητα.

Ὁ Ντενίς καὶ ὁ Νὼντὲν ἐπέτυχον γόνιμα ἀποτέλεσματα διαβρέχοντες τὸ *chamoerops humilis* διὰ τῆς γύρεως τοῦ φοίνικος. Οἱ οὕτω παραχθέντες καρποὶ ἦσαν διάμεσοι τῶν καρπῶν τῶν παραγόντων αὐτοῦς γονέων ὅπως καὶ τὰ ἐκ τούτων παραχθέντα φυτά.

Ὅθεν τὸ *chamoerops humilis* καὶ ὁ Φοῖνιξ ἀνήκουσιν οὐ μόνον εἰς γένη διάφορα ἀλλὰ καὶ εἰς διαφοροὺς διαιρέσεις τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

(Δαρβίν. Ποικιλία τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Λεχώκ Περὶ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς τεχνικῆς γονιμοποιήσεως τῶν φυτῶν κτλ). ἀνωφελές νομίζομεν ν' ἀναμνησθῶμεν, ὅτι καθ' ἑκατοστύας ὑπολογίζονται αἱ φυσικαὶ νοθογένειαι.

ΣΤ'.

Σχεδὸν ἀυτολεξεῖ καὶ περὶ τῶν ζώων νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι καὶ περὶ τῶν φυτῶν εἶπομεν.

Ἡ αὐτὴ ἀσάφεια ἐπικρατεῖ ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν πολλῶν ἐξημερωμένων εἰδῶν ὡς παρ. χάρ. τοῦ ἵππου καὶ τοῦ κυνός. Καὶ μόνῃ ἡ ἔρευνα τῶν κυνείων φυλῶν ἀρκεῖ νὰ δείξῃ πόσον ἥκιστα ὁμοιοαληθές ἐστὶ τὸ σύστημα τοῦ ἀναλλοιώτου τῶν ὀργανικῶν ὄντων. Ὁ μέγας βραχύθριξ κύων δύναται νὰ ἔχῃ τριῶν καὶ ἡμίσεος ποδῶν μῆκος ἀπὸ τοῦ ρύγχους μέχρι τῆς ρίζης τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ· ἐνῶ ὁ οὐλόθριξ καὶ σιμὸς κύων (*Bichon*) ἔχει μόνον 9—10 δακτύλων. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων εἰδῶν παρεμβάλλονται ἅπαντα τὰ διάμεσα εἶδη· ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς τύπους, οὗτοί εἰσιν ἐπίσης διάφοροι καὶ πολυάριθμοι (ὡς τὸ λαγωνικόν, ὁ μολοσσός, τὸ *basset* [λαγωνικόν, ἔχον κοντοὺς καὶ βλαισοὺς τοὺς πόδας] κτλ.). Καὶ μεταξὺ μὲν τῶν εἰδῶν, τῶν ἐχόντων μέγα ἀνάστημα καὶ μικρὸν ἀνάστημα ἡ γονιμότης ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος· ἐνῶ μεταξὺ τῶν μεσαίων τύπων ἡ ἑτεροσύζευξις εὐκόλως κατορθοῦται. Ἀπασαὶ ὁμῶς αὗται ἡ εἶδη κατάγονται ἐξ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγρίου τύπου; ἀλλὰ τότε ὁποία καταπληκτικὴ μεταβολὴ τῶν τύπων! ἡ κατάγονται ἐκ πολλῶν διαφορῶν φυλῶν; ἀλλὰ τότε δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ γνώμη, ὅτι ἡ ἐπ' ἀόριστον γόνιμος ἑτεροσύζευξις μεταξὺ διαφορῶν εἰδῶν ἐστὶν ἀδύνατος;

Ὁ ἐξημερωμένος χοῖρος κατάγεται καθ' ὁμοιοαλήθειαν ἐκ τοῦ ἀγριοχοίρου· ἀλλ' ὅταν συνέρχεται μετ' αὐτοῦ ἀποκτᾷ ἐκ νέου τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀγρίαν αὐτοῦ κατάστασιν, (ὡς οἱ ἐξαγριωθέντες χοῖροι τοῦ Ἀγίου Δομινίγκου, τῆς Κούβας καὶ τῆς Ἰαμαΐκας).

Ὁ βοῦς, μετενεχθεὶς εἰς τὴν Νότιον Ἀμερι-

κὴν τῷ 1552, μετεμορφώθη ἤδη εἰς διαφόρους νέας φυλὰς (ὡς τὰς καλουμένας pelones, calonges, chivos κτλ.). Ἡ παραδοξοτέρα τῶν φυλῶν τούτων ἐστὶν ἡ τῶν βοῶν νάτας, τῆς ὁποίας ἄπας ὁ σκελετὸς τῆς κεφαλῆς διαφέρει τῶν γνωστῶν φυλῶν. Οὐδὲ ἐν τῶν κρανιακῶν ὀστέων ὁμοιάζει πρὸς τὰ τοῦ κοινοῦ βοός. Τὰ τῆς ρινὸς ὀστᾶ περιέπεσαν εἰς ἀτροφίαν· ἐνῷ ὁ κάτω σιαγὼν ὑπερβολικῶς μηχανθεῖς, προεξέχει τοῦ ἄνω. Ἡ παράδοξος αὕτη διαμόρφωσις μὴ ἐπιτρέπουσα τῷ βοὶ νάτα νὰ βόσκη τοὺς τρυφεροὺς κλαδίσκους τῶν δένδρων, ὅταν ὁ ἥλιος κατεξήρανε τὰς βοσκὰς τῶν rampas (μεγάλων ποωδῶν πεδιάδων τοῦ Νέου Κόσμου) ἐξάπαντος θὰ προὔξενει τὴν τελειοτικὴν αὐτοῦ καταστροφὴν, ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν προσήρχετο πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΡΟΔΟΥ.

(Πραγματεία ἐρανισθεῖσα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

Τὸ ρόδον ὅταν εἶναι ἄγριον, ἔχει μόνον πέντε φύλλα· ἀκολουθῶς ὅμως καλλιεργούμενον ἀποκτᾷ πλειότερα, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ἡ ἀληθὴς ωραιότης αὐτοῦ.

Γινώσκονται μέχρι τοῦδε πλειότερα τῶν διακοσίων εἰδῶν τῶν ρόδων, καὶ ὅλα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἀπὸ τῆς Καμτσάτσκας καὶ Ἰαπωνίας μέχρι τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Εὐρώπης. Εὐρίσκονται δὲ τινα καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν. Οὐδὲν ἐκ τούτων περιλαμβάνεται εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ. Καὶ ὀλίγιστα ὑπερβαίνουν τὰ ὅρια ταῦτα. Ἀπαντα τὰ εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης μέρη εἶναι ἄγρια.

Εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ ὑπὸ πάντων τῶν λαῶν, τὸ ρόδον ἐθεωρήθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνθέων. Τὸ ἄνθος τοῦτο εἶναι τοσοῦτον ὡραῖον, ἡ εὐωδία αὐτοῦ τόσῃ ἡδεῖα, ὥστε κατέστη σύμβολον διαφόρων καὶ πολλάκις ἀντιθέτων αἰσθημάτων. Δι' αὐτοῦ ἡ εὐσέβεια περικυβεῖ τοὺς ναοὺς, ἐξ αὐτοῦ ὁ ἔρως καὶ ἡ φαίδροτης πλέκει στεφάνους,

ἡ θλίψις δακρυροοῦσα ἀποφυλλίζει αὐτὸ ἐκ τοῦ τάφου· ἡ αἰδὼς καὶ ἡ σεμνότης τὸ δέχονται ἀσμένως ὡς ἔπαθλον τερπνὸν καὶ εὐάρεστον. Ἄνθος θαλερὸν καὶ ἐπιφανὲς ἐξ οὗ ἡ νεότης καὶ μόνη αὐτῇ ἐπιτρέπεται νὰ περιστολίσῃ ἐλευθέρως ἑαυτήν.

Οἱ Ἕλληνες ἀφιέρωσαν αὐτὸ εἰς τὴν Ἀφροδίτην ὡς σύμβολον μαλθακότητος καὶ ἡδυσπλαθείας. Κατὰ τὴν μυθολογίαν τοῦτο ἦτο λευκὸν πρῶτον· ἐχρωματίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀδωνίδος ἢ ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος, ὅστις ἐν τινὶ ἑορτῇ τοῦ Ὀλύμπου, ἐν τῷ μέτῳ τῆς ἀγαλλιάσεως, τῶν χορῶν καὶ τῶν ᾠσμάτων, ἀνέτρεψε διὰ τῆς πτέρυγός του κύλικα πλήρη εὐώδους καὶ ροδόχρου νέκταρος, ὅπερ ἐκχυθὲν ἐπὶ ρόδων λευκῶν μετέδωκεν αὐτοῖς τὴν τε χροιάν καὶ τὴν ἡδεῖαν ὁσμὴν, ἥπερ μέχρι σήμερον διατηροῦσι· ἡ προσέτι ἐκ τοῦ αἵματος τῶν δακτύλων τῆς Ἀφροδίτης, ἣν ἄκανθά τις κλάδου λευκῶν ρόδων ἐτραυμάτισεν.

Ὁ δὲ περὶ τὸν 17ον αἰῶνα ἀκμάσας Λατίνος ποιητὴς Βαμὴ μυθολογεῖ τὸ ρόδον ὡς ἐξῆς:

« Ἡ Ῥοδάνθη βασίλισσα τῆς Κορίνθου, ὅπως διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν τῶν ἐραστῶν αὐτῆς κρύπτεται ἐν τινὶ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ ἐρασταὶ περικυκλοῦσι τὸν ναόν. Ἡ Ῥοδάνθη ἀναγκάζεται νὰ παρουσιασθῇ, καὶ ἐπικαλεῖται εἰς βοήθειαν τὸν λαόν. Συνελθὼν δ' οὗτος εἰς πρόσκλησιν αὐτῆς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν τοσοῦτο ὡραῖαν, καταβάλλει ἀμέσως τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἀνακηρύττει αὐτὴν θεὰν τοῦ ναοῦ. Ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ, μεταμορφώνει τὴν Ῥοδάνθην εἰς ρόδον. »

Ἄλλοι δὲ πάλιν περιποιῶντες τιμὴν τῷ Βάκχῳ εἰς αὐτὸν δίδουσι τὴν παραγωγὴν του. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Κέσνερ.

« Ἐπεθύμει ποτὲ νὰ συλλάβῃ (ὁ Βάκχος) νέαν τινα νύμφην· ἡ ὡραία φυγὰς ἐπέτα μεθ' ἑλαφροῦ ποδὸς ἐπὶ τῶν ἀνθέων, παρατηροῦσα δὲ ὀπισθεν αὐτῆς ἐμειδία κακεντρεχῶς, βλέπουσα τὸν Βάκχον κλονούμενον, καὶ καταδιώκοντα αὐτὴν σφαλερῶ ποδί. Ἀλλ' οὐδέποτε ἤθελε καταλάβει τὴν ὡραῖαν ταύτην νύμφην, ἂν τὰ φορέματα αὐτῆς δὲν ἐνεπλέκοντο εἰς ἀκανθώδη τινὰ βάτον. Ἐθίξε τότε διὰ τῆς ράβδου του τὴν βάτον διατάξας νὰ καταληφθῇ ὑπ' ἀνθέων, τὰ ὁποῖα

νά μιμηθῶσι τὸ ἀξιέραστον ἐρύθημα τῆς νύμφης καὶ νὰ ἔχωσι τὴν χροιάν τῆς αἰδοῦς τῆς ἐπικαθημένης ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς. »

Τὸ ρόδον ἐν γένει εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ὡραιότητος, τῆς χάριτος, τῆς ἀνθηρότητος, καὶ τῆς τρυφερότητος. Τὸ λευκὸν ρόδον εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς παρθενίας καὶ τῆς ἀθωότητος. Τὸ ἐρυθροῦν τὸ τῆς ἀγάπης. Τὸ ρόδον τῶν τεσσάρων ὥρῶν τοῦ ἔτους τὸ τῆς ὡραιότητος πάντοτε ἀκμαζούσης. Τὸ εὐῶδες τῆς ἐξάψεως καὶ τῆς ἡδουπαθείας. Τὸ δὲ ἐκατόνφυλλον, τὸ σύμβολον τῶν χαρίτων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐκαλλιέργουν τὸ ρόδον μετ' ἐπιμελείας, συνῆγον τὰ μῦρα αὐτοῦ, ἐσχημάτιζον στεφάνους, ἐκόσμουσαν τὰς ἀμάξας τῶν θριάμβων, τοὺς γαμηλίους παστοὺς, τὰς κάλπας καὶ τοὺς τάφους.

Περιεστρέφοντο δὲ ἐκ ρόδων τὰ ἀγάλματα τῶν Χαρίτων, ἐξ οἰκείας αὐτῶν καὶ οὐχὶ ἀλλοτρίας καλλονῆς διαλαμπουσῶν.

Ἡ δὲ περὶ τοῦ ρόδου Ε'. ᾠδὴ τοῦ Ἀνακρέοντος ἄρχεται οὕτω :

« Τὸ ρόδον τὸ τῶν Ἑρώτων
μῖξωμεν Διονύσῳ
τὸ ρόδον τὸ καλλίφυλλον
κροτάφοισιν ἀρμόσαντες
πίνωμεν ἀδρά γελῶντες.
Τὸ ρόδον φέριστον ἄνθος
ρόδον ἔαρος μέλημα
ρόδα καὶ θεοῖσι τερπνὰ
ρόδας τοῖς ὁ παῖς Κυθήρης
στέφεται καλοῦς Ἰούλους
Χαρίτεσι συγχορεύων. κτλ. »

Ἡ νῆσος Ῥόδος οὕσα τὸ πάλαι, νωσώδης, ἐλώδης καὶ πλήρης ὄψεων, ἐλέγετο Ὀριούσα, μετὰ ταῦτα Μακαρία, καὶ τέλος ἐκ τῆς μεγάλης ποσότητος τῶν ἐκεῖσε ἀναρυσμένων ρόδων, προσέλαβε τὴν ἐνεστῶσαν ἐπωνυμίαν αὐτῆς.

Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἀποθνήσκων διέταξε τὴν Κλεοπάτραν, νὰ ἐπιχύσῃ μῦρα ἐπὶ τοῦ τάφου του καὶ νὰ καλύψῃ αὐτὸν μὲ ρόδα.

Ἡ τελετὴ τῆς Κυριακῆς τῶν Ρόδων « Dominiaca in Rosa » γίνεται καθ' ἕκαστον ἔτος ἐν Ῥώμῃ. Ὁ Μακαριώτατος πατὴρ, εὐλογῶν ρόδον τι χρυσοῦν, ἐπιστέλλει αὐτὸ δῶρον πρὸς ἀνακτας καὶ ἀνάσσας.

Ἡ δὲ περίφημος Λεσβία ποιήτρια, Σαπφώ, πρὸς πλουσίαν μὲν, ἀλλ' ἀμαθῇ καὶ ἄμουσον γυναικα ἀποτεινομένη τοὺς ἐξῆς λέγει περὶ αὐτῆς στίχους :

« Καθθανοῖτα δὲ κείσεαι
οὐδέ τι μναμόσυνα σέθεν
ἔσσεται οὐδέποκ ὕστερον
οὐ γὰρ πεδέχεις ρόδων
τῶν ἐκ Πιερίας. κτλ. » ἦτοι :

« ἀποθανοῦσα δὲν θὰ ἀφήσῃς ὄνομα ἀθάνατον, διότι αἱ Μοῦσαι δὲν σὲ ἐστόλισαν μὲ τὰ ρόδα τῶν »

Τὰ ρόδα ἀποτελοῦσι τὴν λύσιν τοῦ γλαφυροῦ ἐκείνου διηγήματος τοῦ Λουκιανοῦ « Λούκιος ἡ Ὀνος » ἐπιγραφομένου.

Τὸ ἐπόμενονον περὶ ἐνὸς φύλλου ρόδου Τουρκικὸν ἀνέκδοτον δὲν ἀμοιρεῖ χάριτος.

« Ὁ Ἀπδοῦλ-Καδρῆς, προσήγγιζεν εἰς Βαβυλῶνα ἐνθα ἔμελλε νὰ ἐγκατασταθῇ. Οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως μὴ θέλοντες μὲν ἀφ' ἐνός νὰ τὸν δεχθῶσιν, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου τὰ τῆς φιλοξενίας σεβόμενοι, δὲν ἐτόλμων νὰ τῷ εἰπωσιν τοῦτο προφορικῶς. Διὰ νὰ τὸν κάμωσιν ὅθεν νὰ ἐννοήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀποστροφὴν τῶν, ἤλθον εἰς προῦπάντησίν του, κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος· ὑποδεικνύοντες ὅτι, ὡς τοῦ ἀγγείου ὄντος πλήρους μέχρι τοῦ χείλους, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιτεθῇ τι πλεον ἐπ' αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἡ πόλις αὐτῶν, γέμουσα ἀνδρῶν σοφῶν καὶ ποιητῶν, δὲν ἠδύνατο νὰ προσλάβῃ καὶ ἄλλους, καὶ ὅτι δὲν ὑπῆρχε τόπος δι' αὐτὸν. Ὁ Ἀπδοῦλ-Καδρῆς, ἐννοήσας τὸ τέχνασμα, καὶ χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, κύψας καὶ λαθὼν φύλλον ρόδου κείμενον χαμαί, ἔθηκεν αὐτὸ ἥρέμα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, ἀποδεικνύων αὐτοῖς ὅτι χωρὶς νὰ ὑπερχειλίσῃ τὸ ὕδωρ, εὗρε καὶ τὸ φύλλον θέσιν ἐν τῷ ἀγγεῖῳ. Ἡ εὐρυὴς αὕτη πράξις τοσοῦτο ἤρесе τοῖς Βαβυλωνίοις, ὥστε ἐθεώρησαν τὸν Ἀπδοῦλ Καδρῆν ὡς θαυμάσιον ἄνδρα καὶ συνώδευσαν αὐτὸν ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν πόλιν τῶν. »

Τὸ ρόδον ἐπίσης θεωρεῖται ὡς εἰκὼν τῶν ἐφημέρων ἡδονῶν τοῦ βίου διότι ταχέως παρακμάζει, ἅπαντες γινώσκουσι τοὺς ὡραίους τούτους στίχους τοῦ ὁποίου ὁ Μαλέρμπ ἐποίησεν εἰς

τὸν θάνατον θυγατρὸς. φίλου του τινός· Ἰδοὺ δὲ
καί τις τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν τί γράφει περὶ
ρόδου:

«—Ῥόδον, ρόδον μου ὡραῖον

ποῦ μαγεύεις τὴν καρδίαν
καὶ ὁσμὴν ὡς ἀμβροσίαν

Εἰς τὰς αὖρας διασκορπᾷς.

— Εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρός σου,

Εἰς τὰ φύλλα τυλιγμένον,

ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΤΟΥ Κ. ΛΕΣΕΥ.

Μὲ ἀγκάθια ὀπλισμένον
πάντα ν' ἄσαι πάντα ν' ἀφειλᾷς
— Ῥόδον, ρόδον μου ὡραῖον,
Ποῦ σὲ χαίρεται ἡ φύσις
Μολυσμένας μὴν ἀφήσης

χεῖρας νὰ σὲ ψηλαφοῦν.
— Μακρὰν διώχνω τοὺς ἀχρεῖους
ποῦ ζητοῦν νὰ σὲ μυρίσουν.
Ἄχ! ὅποτε σ' ἀτενίσουν
τὴν ζωὴν σου ἀπειλοῦν.

— Ῥόδον, ρόδον μάθε ὅτι
Δίς ἂν μυρισθοῦν τὰ ἄνθη,
ἢ ἀγνότης των ἐχάθη
πλέον δὲν μοσχοβολοῦν.

— Τοῖς μαραίνονται τὰ φύλλα,
κλίνουν ὅλα τὸν αὐχένα,
Δὲν εὐαρεστοῦν κανένα,
κι' ὅλοι πλέον τὰ πετοῦν. »

Ἄλλος δὲ τις (ἐκ τῶν νεωτέρων) θέλων νὰ ἐ-
ξυμνήσῃ τὰς ἀρετὰς τῆς φίλης του ἐγκωμιάζει

αὐτὴν οὕτω :

« Τῶν ρόδων ἡ νεότης, μαραίνεται εὐθύς,
πλὴν ἡ δική σου χάρις νεάζει διαρκῆς ».

Ἄλλος δὲ πάλιν λέγει ὅτι :

« Ὅποιος ἀγαπᾷ τὰ ρόδα πρέπει νᾶχῃ ὑπομονή
κι' ἂν τὸν τσιμποῦν τὰ γκάθια νὰ μὴ λέγει
[πῶς πονεῖ. »

Ἡ καλλιέργεια τῶν ρόδων, ἐκ τῶν ὁποίων κα-
τασκευάζεται, τὸ μῦρον τοῦ ρόδου, ἐμπόρευμα ἀρ-
κούντως σπουδαῖον διὰ τὴν Ἀνατολήν, παράγει

Η ΚΥΡΙΑ ΛΕΣΕΨ.

ται ἐν Ρούμελη. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης, οἵτινες ἐν γένει εἶναι οἱ τὰ μάλλα ἐπιδοθέντες εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἄνθους τούτου, καλιεργοῦσι μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας τὸ εἶδος τοῦ ρόδου, ἐξ οὗ ἐξάγεται τὸ μῦρον, (ὅπερ θεωρεῖται δικαίως ὡς τὸ πρῶτιστον τῶν λοιπῶν ἀρωμάτων, μολονότι τὸ ἀντικαθιστῶσι συχνότερον δι' ἄλλων ἀρωματικῶν προπαρασκευῶν, ἐν αἷς διαφόροι εὐωδὲς οὐσίαι ὡς ἡ τοῦ geranio, τὸ ὁποῖον εὐωδιάζει ὡς τὸ ρόδον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.)

Τὸ ρόδον τοῦτο ἔχει 20 — 25 φύλλα, βαφὴν διαφανεστάτην, καὶ γεῦσιν πικράν. Τὸ φυτὸν τὸ

ὁποῖον τὸ παράγει, καὶ τὸ ὁποῖον κόπτεται εἰς ἓν μέτρον ἢ εἰς 1 καὶ 30 0]0 ὕψους, ἀνθεῖ ζωηρὸν καὶ ἄφθονον εἰς γαῖας ἀργιλλώδεις.

Ἡ ποιότης τοῦ ρόδου ἀλλάσει, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ χρώματος, καὶ αἱ διάφοροι ποιότητες τοῦ μύρου ἐκτιμῶνται ἀναλόγως τῆς εὐωδίας του.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶναι ὅτι τὸ ἀποχύλισμα αὐτοῦ πηγνύται ἀλλαχοῦ μὲν εἰς 15 βαθμούς, ἀλλαχοῦ δὲ εἰς 5.

Τὸ μῦρον τοῦ ρόδου ἐπωλεῖτο μέχρι πρὸ ὀλίγου 330 φρ. τὸ κιλόγραμμον.

Κ α λ λ ι ε ρ γ ο ῦ ν τ α ι ἐνταῦθα καὶ ἄλλα εἰ-

δη ρόδων (τουρκ. ὀκά γκιούλ.) διὰ τῶν ὁποίων κατασκευάζουσι γλυκύσματα καὶ ἄλλα ἡδύσματα, ἅτινα αἱ κυρίαι προσφέρουσι εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους.

ANT. Γ. ΑΔΑΜΙΔΗΣ.

ΜΙΑ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ.

Ὁ Ράζα Κάδας, μανδαρῖνος (1) τοῦ βασιλέως τῆς Σιάμ, ἔχων ιδέας προόδου καὶ πολιτισμοῦ, ἠθέλησεν ἵνα ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ἀνατραφῇ ἐν Γαλλίᾳ, ὥστε ἐπανελθὼν νὰ δυνηθῇ νὰ ζητήσῃ μεγάλα ὑπουργήματα.

Ὅτε μετ' ἀπουσίαν τεσσάρων ἐτῶν, ὁ Πλόκ Κάδας ἐπέστρεψεν εἰς Βαγκόκ, παρήγαγε μεγάλην ἐντύπωσιν μεταξὺ τῶν συνομηλίκων νεανίδων του. Ἦτο ὡραῖος, νοήμων καὶ εὐγενής, καὶ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ τὸν λάβωσιν ὡς σύζυγον. Ἐμείνεν ἀπαθής εἰς πάσας τὰς προτάσεις· καθόσθι ἦτο ἀφοσιωμένος εἰς τὴν Ζάμα Σέναν ἣτις τὸν ἠγάπα τρυφερῶς.

Ἰσχυρὸς καὶ ρωμαλέος, ἐρρίπτετο πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ διὰ νὰ τῆς φέρῃ τὰς ὡραιότερας νυμφαίας, ἄλλοτε δὲ πάλιν τῇ προσέφερε λαμπρὰς ἀνθοδέσμας. Φέρων τὸ κομψὸν τοῦτο βάρος μετέβαινεν εἰς αὐτὴν χαίρων. Ἡ Ζάμα τὸν ὑπεδέχτο μειδιῶσα, ἐκάθιζε παρὰ τοὺς πόδας του καὶ τῷ προσέφερεν, ἐπὶ ἀργυρᾷ παροψίδος, σιγάρα ἀπὲρ προετοίμαζε μετ' ἐπιμελείας.

Εἶτα, καὶ οἱ δύο ὠμίλουν περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ περὶ τοῦ ἔρωτός των χωρὶς νὰ ὑποπτευθῶσιν ὅτι τοὺς ἀνέμενεν ἡ σκληροτάτη τύχη.

Ὁ Ράζα Σένας, πατὴρ τῆς Ζάμας, ἦτο ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ Σομδὸτ Μάχα. Ἦτο φιλόδοξος καὶ δὲν ἐγνώριζεν οὔτε ἐξέτιμα εἰμὴ τὰ μεγαλεῖα. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν εἶπε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ἀναμένων τὰς διαταγὰς αὐτοῦ, ἡ Α. Μεγαλειότης τῷ εἶπεν ἀποτόμως:

— Μανθάνω, μανδαρῖνε Ρόζα Σένα, ὅτι εἵχετε ὡραίαν θυγατέρα ἐν γάμου ἡλικίᾳ.

— Ἀληθές, Μεγαλειότατε!

— Πρέπει νὰ τὴν φέρητε εἰς τὰ ἀνάκτορα, διέταξεν ὁ βασιλεὺς.

Ὁ ὑπουργὸς, ἔχων μεγάλην χαρὰν, ὑπήκουσεν εἰς τὸν κύριόν του, καὶ ἀπεσύρθη ἵνα ἐκτελέσῃ ταχέως τὰς διαταγὰς αὐτοῦ ἑλθόν.

Ἐγίνωσκε ὅτι τὸ νὰ ἔχῃ τις θυγατέρα ἐν τῷ παλατίῳ ἦτο πηγὴ μεγάλης εὐνοίας. Οὐδόλως ἐφρόντιζεν ἐὰν θὰ συνέτριβε τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου του, ἢ κατέστρεφε τὴν εὐτυχίαν του, τὰς ἐλπίδας του καὶ τὸ κτεδίζαζεν εἰς ἀγαμίαν. Ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ ἑπαρτις εἶναι αἰσθήματα ὑπάρχοντα πανταχοῦ.

Τὴν ἐπαύριον, ἡ δυστυχὴς Ζάμα, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Πλόκ, ὠδηγήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὁπόθεν θὰ ἐξήρχετο σπανιώτατα μόνον διὰ νὰ προσφέρῃ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς Ταλαπαῖν 1 διότι τοιοῦτόν ἐστι τὸ ἔθιμον τοῦ παλατίου· αἱ πεντακόσiai γυναῖκες τοῦ παλατίου δὲν νυμφεύονται καὶ ζῶσι κεκλεισμέναι μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, αἵτινες δὲν δύνανται ὡσαύτως νὰ νυμφευθῶσι· φόβος ὑπῆρχε μὴ ὁ γαμβρὸς ἀποβῇ ἰσχυρὸς παρὰ τῷ ἡγεμόνι.

Ὅτε ὁ Πλόκ ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ζάμας, εὗρεν μόνον τὴν μητέρα της ἣτις ἐθρήνηι πικρῶς τὴν ἀπώλειαν τῆς θυγατρὸς της.

Ὁ Πλόκ, ὠχρὸς ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως, ἀπεσύρθη, καταρώμενος χώραν ἐνθα θυσιάζει τις διὰ τινὰς ὥρας τὴν ὡραιότατην ἡλικίαν γυναικός.

Διῆλθε πολλὰς ἡμέρας θεωρεῖ τὰ μικρὰ τείχη ἀπὲρ ἀπετέλουν τὸν περίβολον τοῦ παλατίου, ἐξήτει διὰ τῆς διανοίας νὰ σχηματίσῃ ιδέαν τοῦ βίου τῆς ἀτυχοῦς ἱερωμένης του. Ὁ δαίμων τῆς ζηλοτυπίας κατεβίδρωσκε τὰ σπλάγχνα του καὶ ἠσθάνετο παφλάζον ἐν αὐτῷ τὸ πνεῦμα τῆς στάσεως καὶ τοῦ μίσους, ἐναντίον τυράννου ὅστις λαμβάνει ὑπὸ τὴν κατοχὴν του τοὺς ὑπηκόους του καὶ τυραννεῖ αὐτοὺς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του.

Ἄλλ' ἡ χαυνώδεις καὶ περίλυπος αὕτη ζωὴ, δὲν ἡδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ· οἱ νέοι ὀφείλουσι νὰ ἀποκτήσωσι ταχέως οἰκογένειαν. Ὁ πατὴρ τοῦ Πλόκ τὸν παρεκάλει θερμῶς, καθ' ἐ-

1) Μανδαρῖνος, ὑπουργὸς καὶ λόγιος τῆς Κίνας.

1 Ταλαπαῖν, ἱερεὺς τῆς Σιάμ καὶ τῆς Πεγού.

κάστην, ἵνα νυμφευθῇ. Τέλος, ὑπεχώρησεν εἰς πὰς παρακλήσεις του· ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα μεγάλου τινὸς μανδαρίνου ἣτις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου τὸν ἡγάπα περιπαθῶς, καίτοι γνωρίζουσα τὸν πρὸς τὴν Ζάμα ἔρωτάτου.

Ὁ Πλόκ ἦτο πολὺ καλὸς ὥστε νὰ μὴ καταδικάσῃ εἰς δυστυχίαν τὴν σύζυγόν του· ἀλλὰ, κατηφὴς καὶ ψυχρὸς, δὲν τῇ ἀπηύθυνε σχεδὸν ποτὲ συμπαθητικὴν τινα λέξιν. Τὰς ἡμέρας τοῦ παρήρχετο εἰς τὰ δάση, ὅπου μετέβαινε χάριν θήρας.

Ἡ σύζυγός του βελτίως τεθλιμμένη διότι ἔβλεπε νὰ πάσχῃ ἐκεῖνος ὃν ἡγάπα, ἀπεφάσισε νὰ εὗρῃ θεραπείαν τινά.

Αἱ γυναῖκες τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς κυρίας τοῦ παλατίου καὶ ὡσαύτως νὰ τὰς φέρωσιν ὀπώρας καὶ πλακούντια.

Ἡ κ. Κάρα ἐπορεύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ καταλάβῃ ἂν ἡ Ζάμα ἔτρεφεν ἐτι ἀγάπην πρὸς τὸν δυστυχῆ Πλόκ.

Οἱμοὶ! τὸ δυστυχὲς κοράσιον ἀπέθνησκε τῆς λύπης. Ἡ ὠχρότης τῆς ἦτο πελιδνὴ· αἱ παρειαὶ τῆς κοῖλοι, τὰ χεῖλη τῆς λευκά, ὅλα ταῦτα ἀνήγγελλον τὴν ἀσθένειαν καὶ τὴν ὀδυνηρὰν κατάστασιν εἰς ἣν εὗρίσκετο.

Ἡ κ. Κάρα ἀπεσύρθη ὀλως τεταραγμένη. Ἡ ἀκράδαντος βούλησίς τῆς τοῦ νὰ ἀποκαθιστᾷ εὐτυχῇ τὰ δύο ταῦτα ὄντα, ἅτινα ἡγαπῶντο τόσον, ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν τῆς· ἐν τούτοις, ἔπρεπεν ἵνα θυσιάσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς τὴν ζηλοτυπίαν τῆς καὶ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸν ἔρωτά τῆς. Ἀλλὰ, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

— Ἀγαπῶ ἀρκούντως τὸν σύζυγόν μου, διὰ νὰ τὸν καταστήσω εὐτυχῇ διὰ τῆς βλάβης μου.

Ὅτε ἐπέστρεψεν οἴκαδε, ὁ Πλόκ τὴν περιέμενεν, ἐξηπλωμένος ἐπὶ ψιάθου καὶ κεννίζων.

Ἀφοῦ ὑπέκλινε παρὰ τῷ συζύγῳ τῆς, ἡ κ. Κάρα ἤλθε καὶ ἐκάθησε παρ' αὐτῷ.

— Ἀγαπητέ μοι, τῷ εἶπε, μετὰ γλυκειάς καὶ μελιχίου φωνῆς, ἔρχομαι ἐκ τοῦ ἀναικτόρου.

Ἐρρίψεν ἀμέσως μακρὰν τὴν καπνοσύριγγά του καὶ τὴν ἡχροάσθη μετὰ προσοχῆς.

— Εἶδον τὴν Ζάμα, ἐξηκολούθησεν, ἡ δυστυχὴς νεᾶνις εἶναι πολὺ ἀσθενής, πιστεύω ὅτι ὁ πρὸς ὑμᾶς ἔρως αὐτῆς εἶναι αἰτία τῆς ἀσθενείας

τῆς, πρέπει λοιπὸν νὰ φροντίσῃτε νὰ τὴν θεραπεύσῃτε.

— Πῶς δύναιμι νὰ τὸ πράξω; Ἡξεύρετε καλῶς ὅτι ἡ εἴσοδος τοῦ παλατίου μοὶ εἶναι ἀπηγορευμένη.

— Τὸ ἡξεύρω, ἀλλ' ἐὰν ὑμεῖς δὲν δύνασθε νὰ ἰδῇτε τὴν Ζάμα, δύναιμι ὅμως ἐγὼ νὰ τῇ φέρω ἐξ ὑμῶν εἰδήσεις.

— Ὑμεῖς;

— Ναί, ἐὰν τὸ θελήσῃτε, αὔριον θὰ τῇ παραδώσω γραμματίον ἐκ μέρους σας.

Ἡ κ. Κάρα ἡγέρθη, ὠχρὰ καὶ τρέμουσα, διὰ νὰ φύγῃ, βλέπουσα τὴν χαρὰν ἣτις ἔλαμπεν ἐν τῷ βλέμματι τοῦ συζύγου τῆς.

Πολλάκις ἡ κ. Κάρα ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ παραδώσῃ τῇ Ζάμα καρπούς μετ' ἐπιστολῶν τοῦ Πλόκ.

Γενικόν ἐστὶ πανταχοῦ, τὸ νὰ ἐπιθυμῇ τις πάντοτε περισσότερα παρ' ὅ,τι ἔχει· τὸ γράφειν τῇ Ζάμα ἦτο διὰ τὸν Πλόκ ἡ μεγίστη εὐτυχία, ἀλλ' ἡμέραν τινὰ εὗρε τοῦτο ἀνεπαρκὲς καὶ ἀνεφώνησε μετὰ συγκινήσεως:

— ὦ! διὰ νὰ τὴν ἴδω θὰ ἐθυσιάζον τὴν ζωὴν μου.

Ἡ ἀτυχὴς κ. Κάρα ἀκούσασα τὴν ἄφρονα ταύτην ἐπιθυμίαν ἀπεφάσισε νὰ τὴν ικανοποιήσῃ.

Ἐσυμφωνήθη ἵνα νύκτα τινά, ἡ σύζυγός του, εἰσελθοῦσα ἐν τῷ παλατίῳ, θὰ τῷ ἔρριπτεν, ἄνωθεν τοῦ τείχους τοῦ κήπου κλίμακα· ὥστε ἀπελθὼν ἅπαξ εἰς τὸν κήπον θὰ ἐκρύπτετο ὀπισθεν σιωρῶν ἀνθῶν, ἡ δὲ Ζάμα, εἰδοποιηθεῖσα, θὰ διήρχετο πρὸ αὐτοῦ.

Ὁ κήπος ἦτο λαμπρὸς πεφωταγωγημένος ὑπὸ πολυαριθμῶν πολυελαίων, οἵτινες ἔρριπτον κύματα φωτὸς ἐπὶ τῶν σεσωρευμένων θησαυρῶν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἀσύλου.

Μετ' οὐ πολὺ εἶδε νὰ διέρχωνται ἄλλαι μὲν κυρίαι τοῦ παλατίου πορευόμεναι εἰς τὰ λουτρά, ἄλλαι εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῶσιν, ἡ μᾶλλον εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ ἐκλέξωσι τὰ μύρια ταῦτα ἀσήμεντα πράγματα ἅτινα χρησιμεύουσιν ὡς κοσμήματα· καὶ ἄλλαι δὲ ἀνέβαινον ἐπὶ κομφῶν ἀκατίων καὶ διήρχοντο, κωπηλατοῦσαι, τοὺς ποταμούς καὶ τὰς μικρογραφικὰς λίμνας τοῦ δεσποτηρίου των.

Αἴφνης, ἐλειποθύμησε καθ' ἣν ὥραν ἡ Ζάμα διήρχετο πλησίον του· ἐστάθη βίματά τινα μακρὰν αὐτοῦ, ἔκοψε τριαντάφυλλον, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὰ χεῖλη της, τὸ ἄφησε νὰ πέσῃ καὶ ἐπανελάβε τὴν πορείαν της πρὸς τὰ ἀνάκτορα. . . . .

Τὸ παλάτιον ἐφύλασσον γραῖαι τινες αἵτινες, φθονεραὶ καὶ ζηλότυποι, παρατηροῦσι μετὰ προσοχῆς τὰ περίξ συμβαίνοντα. Ἡ χαρὰ τῆς Ζάμας δὲν τὰς διέφυγεν, παρεμόνευσαν καὶ ἀνεκάλυψαν ὅτι αἱ παρειαὶ τῆς δυστυχιοῦς νεάνιδος ἐφαίνοντο ἐρυθριῶσαι κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως τῆς κ. Κάρας. Ὅτε ἡμέραν τινὰ παρουσιάσθη αὕτη μετὰ κανίστρου ὠραίων ὀπώρων, αἱ γραῖαι κατέσχον ταύτας, ἐξήτασαν μετὰ προσοχῆς καὶ εὖρον γραμμάτιον τοῦ Πλόκ ὅπερ καὶ ἐνεχείρισαν τῷ βασιλεῖ.

Τὴν ἐπαύριον, κατὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν ὑπουργῶν, ὁ Σεμδὲτ Μαχά, ἐκάλεσε τὸν μανδαρινὸν Ράζα Σέναν καὶ τῷ ἔδειξε τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς τῆς θυγατρὸς του.

— Πρόσταξε, σὺ ὁ ἴδιος, τὴν ποινὴν ἣτις τῇ ἀρμόζει, εἶπεν. Ὁ μανδαρινὸς ὑπέκλινε, λέγων:

— Ἡ καρδιά τῆς θυγατρὸς μου εἶναι λιανὰ χανῆς, ὥστε ἡ ἀγάπη τοῦ κυριάρχου της δὲν τῇ ἤρκεσε· τῇ ἀρμόζει ὁ θάνατος.

Ἡ ἀτυχὴς Ζάμα δὲν ἐσυγχωρήθη, ὥφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν τύχην ἣτις ἐπιφυλάσσεται εἰς τοὺς ἐνόχους τῶν ἐρωτικῶν μηχανημάτων. Δὲν ἀνέμνησθη πλέον, ὁ βασιλικὸς οὗτος ἄνθρωπος, ὅτι ἡμέραν τινὰ τὸ τέκνον τοῦτο τῷ παρέδωκε τοὺς παρθενικούς της θυσταυροὺς, ὅτι ἐπὶ μίαν ὥραν τὴν ἡγάπησεν. . . . .

Ἐτέθη ἐντὸς σάκκου καὶ ἐρρίφθη ζῶσα ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ.

Ὁ Πλόκ καὶ ἡ σύζυγός του Κάρα συνελήφθησαν καὶ κατεδικάσθησαν εἰς ἀποκεφάλισιν. Τότε ὁ Πλόκ ἐλυπήθη τὸν παράφρονα ἔρωτά του ὅστις κατέστρεφεν ἐκείνην ἣτις ἦτο ἐνόχος μόνον διότι τῷ ἡγάπησεν. Ἡθέλησε νὰ ἐπικαλεσθῇ συγγνώμην, ἀλλ' ἐκείνη τῷ εἶπεν ἐν τῇ γλυκεῖᾳ ἀνατολικῇ διαλέκτῳ, θεωρῶσα αὐτὸν μὲ τοὺς γλυκεῖς καὶ μέλανας αὐτῆς ὀφθαλμούς.

— Μὴ λυπῆσαι, εἶμαι εὐτυχὴς νὰ ἀποθάνω διὰ σέ, ἄνευ τῆς παρουσίας σου, τί θὰ ἦτο ἡ γῆ δι' ἐμέ; μία ἀχανὴς ἐρημος! Μὲ ἀρμόζει ἡ τύχη

μου, ἡθέλησα νὰ ἴδω ἐπὶ τοῦ μετώπου σου ἀκτῖνα χαρᾶς, ἡθέλησα νὰ χύσω ἐπὶ τοῦ τραύματος τῆς ψυχῆς σου χειμάρρους ἀγάπης διὰ νὰ ἐπουλώσω τὴν πληγὴν! Ἐγνώριζα ὅτι ἡ καρδιά σου ἦτο μακρὰν ἐμοῦ, ὀλίγον μὲ ἐνδιέφερε, σὲ ἡγάπων παρὰ πολὺ. Νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῇ ἦτο ἡ μόνη μου ἐπιθυμία, μὴ μὲ κλαίης, ἐπειδὴ, ἐνίοτε, μειδίαμα διεχέετο ἐπὶ τῶν πορφυροειδῶν χειλέων σου

Ὁ Πλόκ ἐνηγκαλίσθη τὴν σύντροφόν του.

— Εἶμαι τημωρημένος, εἶπε, ζητῶν ἀλλαγῇ τὴν εὐτυχίαν ἣν εἶχον τόσον πλησίον μου! Ἀλλὰ, ταύτῃ τῇ στιγμῇ, πῆγνινε, δὲν ἀγαπῶ παρὰ σέ· ἡ ψυχὴ μου πετώσα θὰ ζητήσῃ τὴν ἰδικήν σου διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ἐκεῖ κάτω, πέραν τῆς θαλάσσης, ἐκεῖνοι οἵτινες ἀγαπῶνται ἐλπίζουν νὰ ἀνευρεθῶσιν εἰς τερπνὸν τόπον, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν εἰς τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν;

Ἀμφότεροι ἀντήλλαξαν περιπαθῆ φιλήματα. Οἱμοι! ἡ ἀγάπη των ἔλαβε χῶρον πολὺ βραδέως, ἡ ὥρα τοῦ μαρτυρίου ἐπλησίαζεν. Ἀμφότεροι ἀπήχθησαν πρὸς τὸ ἱκρίωμα ἐντὸς λέμβου ἡ ὁποία κατήρχετο τὸν ποταμὸν Μενάμ. Ἐκυψαν τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν λαίμητόμον, ἀλλ' αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἔμενον ἀπαθεῖς, ἔπταντο ἤδη πρὸς τὰς οὐρανίους μονάς, καὶ ὁ θάνατος ἀνέτειλε δι' ἀμφοτέρους ὡς εὐεργέτημα.

Κατὰ τὴν ἐσχάτην ὥραν, ὁ Πλόκ ἐζήτησε νὰ θανατωθῇ ἡ σύζυγός του πρὸ αὐτοῦ, θέλων οὕτω νὰ τῇ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ μιᾶς λύπης.

Ἐδωκεν ἡρώϊκῶς τὴν κεφαλὴν της εἰς τὸν δῆμιον, καὶ μετ' αὐτὴν ὁ Πλόκ ἔπραξε τὸ αὐτὸ ψυθυρίζων:

— ὦ! Γαλλία, πόσον σὲ λυποῦμαι· ἐν αὐτῇ τοῦλάχιστον, θὰ ἡδυνάμην νὰ ἀγαπήσω!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

I. Π. ΜΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΝΑΓΝΩΣΑΤΕ.

Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. Συνδρομηταὶ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» οἱ μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὰ φυλλάδια νὰ εἰδοποιῶσιν ἀμέσως τὴν διεύθυνσιν.

EABIER ΔΕ-MONTEPEN

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

Μυθιστορία Μεταφρασθεῖσα ῥ' ἀπὸ Σ. Ζ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ νύξ τῆς 17 Ἰανουαρίου.

1.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΙΑΒΕΡΤΗΣ.

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας νὰ ὀπισθοδρομήσωσι μεθ' ἡμῶν κατὰ δύο καὶ ἡμισυ αἰῶνας, μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς ΙΖ'. ἑκατονταετηρίδος, καὶ νὰ μᾶς συνοδεύσωσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐπαρχίᾳ τῆς Φράνς-Κομπτέ, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ ΙΕ'. ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

Εἰς τὴν εἰσόδον δενδρορύτου κοιλάδος, καὶ εἰς ἀπόστασιν δύο ἢ τριῶν βολῶν πυροβόλου ἀπὸ τοῦ σημείου ἐνθὲν ἀρχίζει ἡ κατωφέρεια λοφίσκου, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσιν εἰσέτι τῇδε κακεῖσε καλύβαι τινὲς τοῦ χωρίου Λονσομουά ὑπῆρχε κατὰ τὸ 1620 πενιχρά τις κατοικίαι, καὶ οἴκου καὶ καλύβης μετέχουσα, ἥτις καίτοι εὐρυτέρα τῶν πέριξ καλυβῶν, δὲν εἶχεν ὁμῶς ἢ δύο δωμάτια καὶ ταῦτα ἐν ἰσογειῳ.

Ἡ οἰκία ἦτο μονόρροφος. Πέριξ δ' αὐτῆς ὑπῆρχε κῆπος περιέχων καρποφόρα τινὰ δένδρα μετρίου μεγέθους, τὰ ὁποῖα φράκτης ἐξ ἀκανθοφόρων δένδρων συγκείμενος ὑπερήσπιζεν κατὰ τῶν προσβολῶν τῶν ζώων, ἢ τῶν στρατιωτῶν. Διὰ δικτυωτῆς θύρας ἡ μᾶλλον κινητοῦ φραγμοῦ εἰσῆρχετο τις εἰς τὸν ὀρνιθῶνα, διότι πράγματι ὑπῆρχον καὶ ὀρνιθες ὡς καὶ μία αἶξ ἥτις δεδεμένη εἰς τὸν κορμὸν ἀπηδέας διὰ μικροῦ σχοινοῦ εἶχεν ἤδη κατακτείνει τὴν πέριξ γλῶσιν καὶ σχηματίζει κύκλον τοσοῦτον ἀκριβῆ ὥστε ἡδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι διεγράφη διὰ μεγάλου διαβήτου.

Ἐν τῇ ἀγροτικῇ ταύτῃ οἰκίᾳ κατῴκει ἀνὴρ τὸν ὁποῖον καὶ ἡ τοῦ Λονσομουά ὡς οἱ ὄλων τῶν πέριξ χωρίων εἰς ἀπόστασιν 3—4 λευγῶν κειμένων κάτοικοι δικαίως ἐσέβοντο, ἐτίμων, καὶ

ἡγάπων εἰλικρινέστατα.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἀπλῶν γεωργῶν υἱός, σχεδὸν χωρικός, ὠνομάζετο Πέτρος Γιλβέρτης.

Πολὺ μὲν ἀπεῖχε τοῦ νὰ ᾔηται πλούσιος, ἐκτὸς ὅμως τοῦ οἰκίσκου του εἶχε καὶ γαίας τινάς, τὰς ὁποίας νεμόμενος ἡδύνατο νὰ ζῇ χωρὶς νὰ προστρέχῃ εἰς χειρωνακτικὰς ἐργασίας.

Ὁ Πέτρος ἦτον ἐκ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες φέρουσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν θεῖαν τῆς Προνοίας σφραγίδα, μετὰ τὸν θάνατον δὲ τῶν ὁποίων οἱ πάντες λέγουσιν: « Ἐζήσα ἐπὶ τῆς γῆς ἀγαθοεργῶν » χωρὶς οὐδόλως νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν κοινωνικὴν θέσιν ἐν ἣ ἡ τύχη ἢ ἡ Πρόνοια τοὺς ἔθεσεν.

Ἀγαθοεργεῖν! . . . Τοῦτο καὶ μόνον ἀπησχόλει πράγματι τὸν νοῦν τοῦ Πέτρου ἅμα τῇ παιδικῇ αὐτοῦ ἡλικίᾳ· παῖς ἔτι ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ θὰ ἡδύνατο νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτὸν, τοὺς ὁποίους ὁμῶς ἕνεκα τῶν ὀλιγίστων πόρων του δὲν κατῴρθου νὰ βοηθήσῃ ἐπαρκῶς.

Εὐσεβής, κατὰ τι δὲ καὶ ἐξημμένος ἐν ταῖς πεποιθήσεσιν αὐτοῦ, ὡς ὅλοι σχεδὸν οἱ τῶν ὁρέων χωρικοί, ἐζῆ μακρὰν τῶν πόλεων καὶ τῆς τύρβης τοῦ κόσμου (σύμφωνα ἄλλως μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης) ἀπεφάσισε δὲ τὸ πρῶτον νὰ γίνῃ ἱερεὺς.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ἄγνωστόν τι καὶ ἀόριστον ἀνεξαρτησίας ἐνστικτον καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ αὐστηρότης τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχείας τὸν κατεφόδιζεν, ὁ νέος ὁρεινὸς καταλιπὼν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ γίνῃ ἱατρός τῆς ψυχῆς, ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ ἱατρός τῶν σωμάτων.

Τὸ δέκατον ὀγδοὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων ἀγνοῶν δὲ καὶ ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ἀπῆλθεν εἰς Δόλε πρὸς σπουδὴν.

Ἡ Δόλε σήμερον ἄσημος καὶ σχεδὸν ἄγνωστος

δήμος ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σπουδαιοτάτη καὶ σημαντικοτάτη πόλις, πρωτεύουσα τοῦ πρώτου τῶν τριῶν κυβερνεῖων τῆς Φράντ-Κομπτέ, ἐνθα συνήρχετο ἡ Βουλὴ ἡ διοικοῦσα τὸν τόπον ἢ τὰ μέλη ἐξέλεγον αἱ τρεῖς μεγάλαι τοῦ βασιλείου τάξεις.

Μετὰ τέσσαρα ἔτη καθ' ἃ ἐπιμόνως εἰργάσθη, ὁ Πέτρος Γιλβέρτης ἐπανῆλθεν εἰς Λονσομουά. Ἴσως οἱ τοῦ 2ου ἔτους καὶ μετρίας ἱκανότητος σπουδασταὶ τῶν ἡμερῶν μας μειδιᾶσιν περιφρονητικῶς διὰ τὰς ἱατρικὰς αὐτῶν γνώσεις· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ εἰς τὰ ἄγρια καὶ ἄγνωστα ἐκεῖνα ὄρη, ὁ Πέτρος ἦτο πράγματι ἐκ τῶν ἐπιτηδειοτέρων καὶ ἐπιστημονικωτέρων ἱατρῶν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ εἰκασιδυετὴς αὐτός νέος ἔζη οὐχὶ πλέον δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ διὰ τοὺς ἄλλους.

Ἐγένετο ὁ ἱατρός τῶν πτωχῶν.

Διῆλθε τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας αὐτοῦ τρεῶν ἀπὸ τῆς πεδιάδος εἰς τὰ ὄρη, βοηθῶν καὶ περιθάλπων πάντας τοὺς προσκαλοῦντας αὐτὸν καὶ οὐδεμίαν ἀμοιβὴν δεχόμενος μήτε τῶν κόπων μήτε τῶν συνταγῶν του.

Ἐν τῇ ἱατρικῇ ἡ συνήθεια καὶ ἡ πεῖρα εἰσὶ τὰ δύο τρίτα τῆς ἐπιστήμης· ὥστε ὁ Πέτρος ἀγχινοὺς ὦν καὶ ἀνεπτυγμένην διάνοιαν κεκτημένος ἐγένετο ἐν βραχεὶ ἄξιος λόγου πρακτικός.

Ἐξετέλεσε θεραπείας ἐν τούτοις, τὰς ὁποίας ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ἐμεγάλωσε καὶ ἐχαρακτήρησε μάλιστα ὡς θαύματα. Τέλος ἡ ὑπόληψις τοῦ χωρικοῦ ἱατροῦ τοσοῦτον ἠῤῥξησεν ὥστε προσεκλήθη καὶ εἰς μέγαλα, καὶ ἔσχε πελάτας Κυρίας καὶ Κυρίους ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν.

Παρ' αὐτῶν ὅμως εὐχαρίστως ἐδέχετο χρήματα· ἀλλ' ἀμέσως τὰ χρήματα ταῦτα παρεδίδοντο εἰς τὸν σεβάσμιον τοῦ Λονσομουά ἐφημέριον δι' οὗ διενέμοντο τοῖς ἀπόροις.

Τοιοῦτοι ἱατροὶ ἦσαν σπάνιοι εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, εἰλικρινῶς ὅμως νομίζω ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο ἐξέλιπε σήμερον ὀλοτελῶς. Πιθανὸν μ' ὅλα ταῦτα νὰ ἀπατῶμαι καὶ τὸ εὐχομαι ἐξ ὅλης τῆς καρδίας.

Ἀπὸ δεκαετίας διῆγεν ἤδη ὁ νέος ἡμῶν τὸν ἀξιάγαστον τοῦτον βίον ἐν ἐλεημοσύνῃ καὶ αὐ-

ταπαρνησίᾳ τὸ τριακοστὸν δὲ δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων ἡράσθη νεάνιδος ἀπὸ τὰ πέριξ τοῦ Ἀγίου Κλαυδίου, ἧτις οὐδεμίαν ἄλλην προῖκα εἶχεν ἢ τὴν πολλὴν αὐτῆς ὠραιότητα τὰ εἰκοσὶ τῆς ἔτη, καὶ τὴν κοινὴν τῶν πάντων ὑπόληψιν.

Ὀνομάζετο Τιεννέτη Λεβιλαίν.

Ὁ Πέτρος τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον. Ἦτον εἰπομεν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἀλλ' ἐφαίνετο τοῦλάχιστον τεσσαρακοντούτης, διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς παντοειδεῖς στερήσεις ἃς ὑφίστατο μεθ' ἡρωϊκῆς πάντως ἀδιαφορίας. Εἶχεν ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα, ἐκφραστικὴν μὲν καὶ ὠραίαν ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν κόπων ἐκχαλκωθεῖσαν φυσιογνωμίαν, μέτωπον φαλακρὸν, καὶ ὠμούς ὀλίγον κυκλοτερεῖς.

Τὸ θέρος ὁ Πέτρος ἐφόρει μακρὸν φόρεμα ἐκ φαιοῦ ὑφάσματος, τὸν δὲ χειμῶνα ἐνεδύετο ὡς οἱ χωρικοί, μὲ χονδρὸν στακτόχρουν ἐριοῦχον τὸ ὁποῖον ἔκοπτε καὶ ἔρραπτε χωρικὴ ράπτρια μὲ τὸν πλέον ἀφιλόκαλον τρόπον.

Ἐν συνόλῳ ὁ Πέτρος ἐστερεῖτο παντός τοῦ δυναμένου νὰ σαγινεύσῃ νεάνιδα· ἀλλ' ἡ Τιεννέτη Λεβιλαίν μηδὲν ῥωμαντικὴ οὔσα, συγχετετέθη μετ' ἀγαλλιᾶσεως καὶ εὐγνωμοσύνης νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ ἱατροῦ τοῦ Λονσομουά.

Ὁ γάμος ἐτελέσθη τὴν 14 Ἰανουαρίου 1618. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Πέτρος ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ πόσον ἡγαπᾶτο καὶ ἐλατρεῖτο ἐν τῇ χώρᾳ· ἄπειρον πλῆθος ἐλθὼν ἀπὸ ὅλας τὰς πέριξ ἐνορίας συνωθεῖτο περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐν ἣ ἐδίδετο τοῖς νεονύμφοις ἡ τοῦ γάμου εὐλογία. Ὅτε ἐξῆλθον, τῆς ἐκκλησίας, οὗτος μὲν χαίρων καὶ ὑπερήφανος, ἐκείνη δὲ ἐρυθριῶσα ὑπὸ τὸν λευκὸν νυμφικὸν στέφανον, αὐθόρμητοι γενικαὶ χειροκροτήσεις ἀντήχησαν, ἕκαστος δὲ τῶν παρευρισκομένων ὠθῶν καὶ ὠθούμενος ἤθελε πρῶτος νὰ τοῖς ἐπευχθῇ μακροβιότητα, εὐτυχίαν, ὠραῖα τέκνα, ἀνέφελον εὐδαιμονίας οὐρανὸν κτλ.

Τοσοῦτον εἰλικρινῇ καὶ ἐκ βάθους καρδίας προερχομένην ἀγάπην, οὐδ' εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς τοῦ Δόλε, οὐδ' εἰς οὐδένα τῶν ἐκ τῶν τριῶν κυβερνεῖων δικαστῶν θὰ ἐδείκνυσαν ποτὲ οἱ ἐκεῖτε παρευρισκόμενοι.

Ἀδύνατον ὅλως νὰ περιγράψω τὴν ἀγνὴν καὶ ἐνθερμον ἀγαλλίασιν ἧτις ἐγεννήθη εὐθὺς ἐξ ἀρ-

χῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν δύο συζύγων. Λύρα καὶ οὐχὶ κάλαμος δύναται νὰ ψάλλῃ τὴν γλυκεῖαν ταύτην ἐποποιίαν ἔρωτος ἀγνοῦ, καὶ οἰκιακῆς εὐδαιμονίας.

Μετὰ ἐν σχεδὸν ἔτος ἡ Τιεννέτα ἔμεινεν ἑγ-
γυος.

Ὁ Πέτρος ἐπερίμενε τὴν στιγμὴν ταύτην μετ' εὐνοήτου ἀνυπομονησίας· φύσει ἡγάπα τὰ παι-
δία εἶπερ τι ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ δὲ ἰδέα τοῦ
νὰ ἀποκτήσῃ ἴδιον τέκνον, τέκνον ἐκ τῆς προσ-
φιλοῦς Τιαννέτης τοῦ ἐθώπευε τὴν καρδίαν τοῦ
καὶ τῷ ἐγένετο πρόξενος ἀνεκφράστου θυμηδίας
καὶ ἀγαλλιάσεως.

Πλὴν φεῦ! ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει μὲν τί ἐπι-
θυμεῖ, ἀλλὰ πολλάκις ἀγνωστος χεὶρ ἀρέσκεται
νὰ τὸν προσβάλλῃ μεθ' αἰμοχαροῦς εἰρωνείας ἐν
αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐκτελέσει τῶν διακαεστέρων πό-
θων τοῦ.

Τὴν 14 Ἰανουαρίου 1620 δύο δηλ. ἀκριθέ-
στατα ἔτη μετὰ τὸν γάμον τοῦ ἡ Τιεννέτα ἀ-
πέθανε τεκοῦσα θυγάτριον.

Πῶς, βλέπων κλειομένους διὰ παντὸς τοῦ
ὠραίους κυανοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πεφιλημένης ταύ-
της γυναικός. Πῶς, βλέπων τὴν τελευταίαν πνο-
ὴν ἀφιπτανομένην ἀπὸ τῶν ὠχρῶν χειλέων τῆς,
θέττων τὴν χεῖρά τοῦ ἐπὶ τῆς μὴ παλλούσης ἡ-
δὴ καρδίας τῆς, ἐννοῶν ὅτι ἐχωρίσθη διὰ παντὸς
ἀπὸ τῆς ἀγνῆς καὶ γλυκεῖας τοῦ βίου τοῦ συν-
τρόφου, πῶς λέγομεν, ὁ Πέτρος δὲν παρεφρόνησε;...

Ἀπόρρητον τῆς Θεότητος.

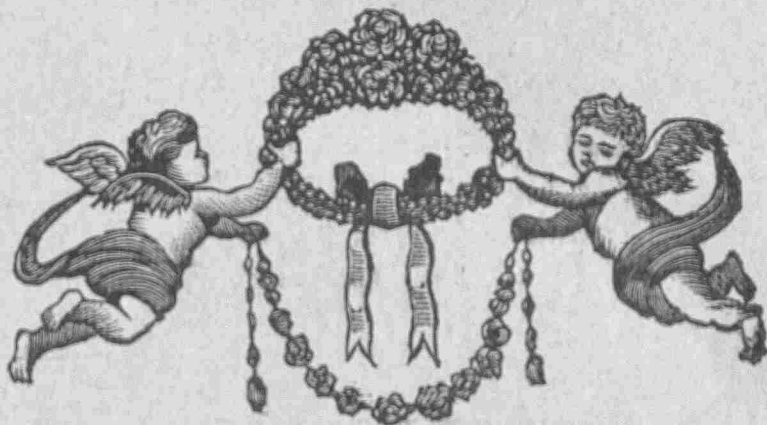
Τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ
κεραυνόβλητος οὗτος ὀρεινὸς ἐνθυμήθη ἴσως ὅτι
δὲν ἔμεινε μόνος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. καὶ ὅτι ἡ
Τιαννέτη ἀποθνήσκουσα τῷ ἐκκληροδοτεῖ μικρὸν
καὶ δυστυχὲς πλᾶσμα, ἀσθενὲς καὶ καχεκτικόν,
πρὸς χάριν τοῦ ὁποίου ἔδει νὰ ζήσῃ καὶ νὰ πα-
λαίσῃ.

Ἄμα τις, ἐν μιᾷ τῶν τρομερῶν τοῦ βίου τού-
του περιπετειῶν, νικήσῃ τὰς πρώτας τῆς ἡλί-
φειας καὶ τῆς παραφροσύνης περισφίξεις σώζεται.

Ἡ Τιεννέτα εἶχεν ἐκπνεύσει περὶ τὴν ἐνδε-
κάτην τῆς ἐσπέρας.

(ἀκολουθεῖ).

Ἐπὶ ταῖς γάμοις τοῦ Κυρίου Ἀλεξάνδρου
Τρογιάνσκη μετὰ τῆς χαρυτοβρύτου δεσποινίδος
Οἰκονόμου, ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου»
ἀφιερεῖ τὸ κατωτέρω ποίημα, ποιηθὲν ἐπὶ τούτῳ
ὑπὸ λογίου ὁμογενοῦς.

Τὸ πανάγιον πνεῦμα ὁπότε
ἐνεφύσητε ζῶσαν πνοὴν
ἐντολὴν ἐνετείλατο τότε
ταῖς ἀνθρώποις λαμπρὰν χαρμονήν.

«Πορευθέντες αὐξάνεσθ', ἐράσθε
συγκροτήσαντες ζεύγη παιδῶν,
εἰς τὴν γῆν ἐωςότου πλανᾶσθε
τὴν ψυχὴν δροσιζέτο χαρά».

Ἡ πνοὴ δὲ τὸν τεῦθεν ἐκείνη
τὰς καρδίας βροτῶν συγκινεῖ
καὶ ἀράτως αὐτοὺς καθηδύνει
ὡς οὐράνιος αὔρα τερπνὴ.

Τῆς αὐτῆς καὶ ὕμεις ἐμπλησθέντες
θεοπέμπτου, ἡδέας πνοῆς,
ἐν ἐκστάσει χαρᾶς ἐπαρθέντες
τοῖς παγγρύστοις πτεροῖς τῆς ψυχῆς.

τὸ θεότευκτον ἔσχετε στέμμα,
τῆς ἀγάπης εὐκταῖον δεσμόν,
ἱλαρὸν δ' ἀνυψοῦτε τὸ βλέμμα
πρὸς ἀνέφελον νῦν οὐρανόν.

Ὁ δ' Ὑμέναιος ἔχων λαμπάδα
θεσπεσίῳ φωτίζει φωτὶ
καλλονῆς ἐξαισίαν δυάδα
συνημμένην τῇ θεῇ ἀρετῇ.

Τὸ ἀγλαῖσμα ὄντες γονέων
καὶ τῶν φίλων, νυμφίοι, παιδῶν,
οἶον ἦθος χαρὰν ἀποπνέον
διαχέετε κύκλῳ Ὑμῶν!

Οἶα αἰγλή τὴν ὅλιν κοσμεῖσθε;
οἶα χάρις Ὑμῖν ἐπανθεῖ!
Εἰς παράδεισον νῦν ἀφικνεῖσθε,
ὁ Θεὸς δὲ ὑμᾶς εὐλογεῖ.

Πρὸς Αὐτὸν τὴν ψυχὴν ἀνατείνει
καὶ τῶν φίλων ὁ φίλος χορὸς
καὶ θερμὰς τὰς εὐχὰς ἀπευθύνει
ἵνα πέμπῃ Ὑμῖν ἱλαρῶς

εὐφροσύνην, γαλήνην, ὑγείαν
ἐκ τῆς ἄνω ἀπλέτου πηγῆς,
τῷ δὲ γάμῳ Ὑμῶν εὐτεχνίαν,
τὴν χαρὰν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς

Καταθύμια, ὅσα καὶ οἷα
ἡ νεότης ὑμῶν ἐκζητεῖ,
δαφιλεύοι ἡ χάρις ἡ θεία
τῇ φιλότатῃ Ὑμῶν κορυφῇ.

Ὡς νεάζοντες φοίνικες ἄλλοι
παραπλεύρως αὐξάνουσθ' ὑμεῖς
εὐθαλοῦντες νεότητος κάλλη,
ἀξιούμενοι ἴσης τιμῆς.

Ὡς περ κάλυκες ῥόδων συμφύτων,
ὥς περ κρίνων εὐώδης θυάς,
ὥς ἀνθῶν ἀκηράτων χαρίτων
ἀνθησάτω Ὑμῶν ἡ παστὸς.

Μαθουσάλα εἴθ' ἔχοιτε βίον,
ἀγλαόμορφον ζεῦγος στεπτόν,
ἡμερῶν μελιρρύτων, ὀλβίων
μέλλον ἔχοιτε, φίλοι, μεττόν.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ « ΓΡΑΦΙΚΟῦ ΚΟΣΜΟΥ ».

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩ.

ΕΛΗΞΑΝ αἱ Ἀποκρέω καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἀνώμαλος ἐκείνη περίοδος τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης μας ἡ πλήρης πυρετοῦ, ὑπὸ δίψης διασχεδάσεων, χορῶν, ἡδονῶν καὶ παντοειδῶν ἀπολαύσεων καταλαμβανομένη καὶ εἰς οἰκτρὰν ἐπὶ τέλος — μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἀποκρέω — καταλήγουσα ἀπογοήτευσιν.

Ἡ ἀποτρόπαιος αὕτη θεότης ἡ τὸ πρόσωπον πελιδνὸν ἐκ τῶν καταχρήσεων, τὰ ὄμματα κοῖλα καὶ φλογερά ἐκ τῶν ἀϋπνιῶν καὶ τὴν φωνὴν βραγχνώδη καὶ ξηρὰν ἐκ τοῦ πότου ἔχουσα, ἡ ἀμείλητος ΑΠΟΚΡΕΩ, πολλὰ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐποιήσατο θύμματα ὀρμητικῶς καὶ βιαίως ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐπιπίπτουσα, φρικώδεις εἰς τὰς τάξεις ἡμῶν τῶν ἀτυχῶν θνητῶν ἐμποιεῖ πάντοτε καταστροφάς. Βλέπετε τὸν ἀριστοκράτην τοῦτον, οὔτινος αἱ αἰθουσαι χθὲς ἐφωτοβόλουν καὶ ἀπήστραπτον ἐκ πολυτελείας, ἐν ταῖς πλουσίαις τραπέζαις τοῦ ὁποίου Λουκούλια κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην παρεντίθεντο δεῖπνα, ἐνῷ ὁ καμπανίτης καὶ οἱ οἶνοι τῆς Νυαούσης ποταμιθὸν ἐν αὐτοῖς ἔρρεον; τὸν βλέπετε σήμερον, ὁπότε ὡς πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὕτω καὶ αἱ ἀποκρέω ἔλθουν, ὅποσον μετεβλήθη καταστάς ἀκαριαίως θερμὸς ὁπαδὸς τῆς σκεπτικῆς σχολῆς καὶ ματαιῶς ἀγωνιζόμενος ὅπως φέρῃ ἐν ἰσοζυγίῳ εἰς τὸ βιβλίον τῶν διαπανῶν καὶ ἐσόδων του; Ὑπῆρξεν ἐν θύματῶν Ἀποκρέω. Βλέπετε τὸν πτω-

χὸν τοῦτον ἐργάτην ἐπὶ τῆς ὄψεως τοῦ ὁποίου διαζωγραφεῖται σήμερον ὁ κόρος καὶ ἡ τῆς ζωῆς ἀηδία!... Ὁ δυστυχὴς πέντε μηνῶν οἰκονομίας του, χρήμα τα δηλονότι ἄτινα ἐζήτησε διὰ τοῦ ἰδρωτός καὶ αὐτοῦ τοῦ αἵματός του, τὰ ἐσπατάλισεν ἐντὸς μιᾶς ἐσπέρας, ἀποτίτας καὶ οὗτος τὸν φόρον τοῦτον — φεῦ! φόρον αἵματος — ὃν εἰς τὴν ἀδυσώπητον ταύτην θεὰν πάντες τελοῦμεν.

Ἐν δαιμόνιον πνεῦμα, ἐξ ἐκείνων ἄτινα κατὰ περιόδους ἀναφαίνονται, ἀνεφάνη κατ' αὐτὰς ἐν τῇ ἀθανάτῳ ἐκείνῃ χώρᾳ, τῇ πάντοτε γονίμῳ εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτῶν, τῇ Γαλλίᾳ. Εἶναι ὁ Αἰμίλιος Ζόλας. Ἀναγνώσατέ τινα τῶν ἔργων του; Σᾶς τὸν σινιστῶ· εἶναι μέγας νοῦς. Ἠκούσατε βεβαίως ὅποσον μέγαν πάταγον ἐποίησαντο τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔργα ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ. Τὰ συντηριτικὰ — μὴ νομίζετε ὅτι μόνον εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπάρχουν συντηριτικὰ — στοιχεῖα τῶν κοινωνιῶν ἐταράχθησαν· οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἄγαν ἠθικολογικῆς σχολῆς ἀληθῆ ἐκίνησαν σταυροφορίαν κατὰ τοῦ ταρχοποιῦ τούτου πνεύματος, τοῦ ἀποτολμήσαντος νὰ ἀνεγείρῃ τὸν πέπλον ὅστις ἐπικαλύπτει τὰ φρικώδη τῆς κοινωνίας μυστήρια καὶ ἀποκαλύψῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ κόσμου τὴν χαίνουσαν ἐκείνην πληγὴν ἣτις καλεῖται: διαφθορά. Ὁ Ζόλας δὲν κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ γραφίδα· κρατεῖ χρωστήρα δι' οὗ τὰ πάντα διαζωγρα-

φεῖ· οὐδὲν δύναται νὰ σταματήσῃ αὐτόν· οὐδεμία δυσωδία· οὐδὲν αἶσχος· οὐδὲν ἐγκλημα· οὐδεμία κοινωνικὴ ἀθλιότης. Ἡθέλητε νὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν ἐλεεινοτέραν, τὴν εἰδεχθεστέραν τῆς κοινωνίας ὄψιν· οὐδενὸς φεῖδεται· τὰ πάντα ἀποκαλύπτει· πᾶν ἔνδυμα ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐν τῷ ὅμματι βλέπει ὅτι κρύπτεται ἐν ἑλκός· πάντα πέπλον ὑφ' ὃν λανθάνει μία ἀτιμία. Ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὁ Ζόλας εἰσέγαγε νέαν τινὰ γλῶσσαν ἀνήκουσαν ἀπολειστικῶς αὐτῷ τῷ ἰδίῳ καὶ ἥτις ἐκφράζει ἀπαραμίλως τὰ πάντα, πάντα ἡχον, πᾶσαν ἰδέαν, πάντα πόθον, πᾶν αἶσθημα, πάντα πόνον, πᾶσαν ἀσχημίαν καὶ πᾶσαν καλλονὴν ὑπὸ σχῆμά τι νέον ὅλως καὶ δι' οὗ κατωρθοῖ νὰ μεταδίδῃ καὶ εἰς ἡμᾶς, τὸ πάθος, τὴν ἰδέαν, τὸν πόνον ἐκεῖνον. Ὑπὸ καλλιλογικὴν ἔποψιν πάντες, καὶ αἱ μᾶλλον ἀδυσώπητοι αὐτοῦ ἐχθροὶ, ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ὁ Ζόλας εἶναι καλλιτέχνης ἀμίμητος τοῦ λόγου. Ἡ φράσις αὐτοῦ ζωγραφίζει, χρωματίζει, λαξεύει, ἡχεῖ ὡς μουσικὴ, ἐκφράζουσα πᾶν αἶσθημα, πᾶσαν ἰδέαν. Καί.....

Ἀλλὰ βλέπω ὅτι οἰκτρῶς παρεκτράπην, φρικώδη ὑποστάς ἐκτροχιασμόν· ὁποῖαν σχέσιν ἔχει ὁ Ζόλας μὲ τὰς Ἀποκρέω;... Πῶς δὲ ἐγὼ γράφων περὶ τῶν καταστροφῶν τῶν Ἀποκρέω περιεπλανήθην εἰς τὸν τρομερὸν τοῦτον λαβύρινθον καὶ κατεσπατάλησα οὕτως ἀσυνέτως—ὡς ὁ ἐργάτης κατὰ τὰς ἀποκρέω τὰς οἰκονομίας του—τὰς ὀλίγας γραμμὰς ἅς ἡ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» διεύθυνσις ἔθηκε πᾶν εὐγενῶς εἰς τὴν διάθεσίν μου ὅπως χαράξω τὸν «Ταχυδρόμον τῶν Ἀποκρέω» καὶ οὐχὶ ὅπως θεοποιήσω ἐν αὐταῖς τὸν Ζόλαν.

Ἄλλ' ἐνθυμήθην... Ἡ ἰδέα τοῦ Ζόλα—ἡ μόρσιμος αὕτη ἰδέα ἥτις κατεδίδασκε τὸν ἀναγνώστην τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» νὰ ἀναγνώσῃ 41 περὶ αὐτοῦ γραμμὰς—μοὶ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν διότι ἐνθυμήθην ὅτι εἰς ἓν ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων του λέγει πού: «ὅτι ἡ κοινωνία αὕτη ἐν ᾗ ζῶμεν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ πολὺπρακτος κωμωδία ἐπὶ τῆς σκηνῆς δὲ αὐτῆς ἀναφαίνονται πάντοτε διάφορα πρόσωπα ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ μὲν ἐπευφημοῦνται, τινὰ δὲ συρίζονται· αἱ πράξεις ὁμῶς τῆς κωμωδίας ταύτης ἀπὸ τοῦ τελειώσουν τὰς ἐπαναλαμβάνουν πάλιν ἐξ ἀρχῆς.» Αἱ Ἀ-

ποκρέω λοιπὸν οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν εἰμὴ μία πράξις τῆς κοινωνικῆς ταύτης κωμωδίας ἥτις ὁμῶς εὐχῆς ἔργον θὰ ᾗτο—τὸ κατ' ἐμὲ τοῦλάχιστον—ἂν ὑπὸ τῶν ἡθοποιῶν ἐξ ὁλοκλήρου παρετρέχετο.

Ὁ κόσμος τῆς πρωτεύουσας μας παρεδόθη λοιπὸν καὶ κατὰ τὰς ἀποκρέω ταύτας εἰς παντοειδεῖς εὐθυμίας· τὸ δὲ Πέρα, ἡ καρδία αὕτη τῆς ὅλης Κωνσταντινουπόλεως, παρουσίαζε καθ' ὅλην τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα καὶ κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τῆς παρουσίας τὴν ἐκτακτον ἐκείνην ζωηρότητα, τὴν ἐξαλλον ἐκείνην κίνησιν ἥτις ἐπιμαρτυρεῖ τρανῶς ὅτι ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ Σταυροδρομήτου ἐστὶ μία τῶν ζωηροτέρων καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπικινδυνωδεστέρων ἰδιοσυγκρασιῶν.

Ἡ τελευταῖα μάλιστα πράξις τῶν ἀποκρέω, ἥτις ὡς γνωστὸν, παρίσταται πάντοτε ἐπὶ τοῦ τερπνοῦ ἐκεῖνου λόφου τῶν Ταταούλων, παρετάθη κατὰ τὴν παρελθούσαν Δευτέραν μετ' ἐκτάκτου φαιδρότητος καὶ μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας. Ἡ ἐν τοῖς γηλόφοις τῶν Ταταούλων σύρροῃ ᾗτο μεγίστη, ἀπερίγραπτος καὶ τοιαύτη οἶαν οὐδεὶς ἐνθυμεῖται. Ὁ λαὸς εἶχεν ἀηδιάσει πλέον τὴν μεμολυσμένην καὶ πνιγρὰν τοῦ Ἀλκαζάρ καὶ τοῦ Βέρδη ἀτμοσφαῖραν· ἡσθάνθη τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀναπνύσῃ ἀέρα καθαρώτερον, διὸ ἔσπευσε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὅπως ριφθῇ εἰς τὰ ὑψώματα τῶν Ταταούλων καὶ ἀπλήστως διὰ τῶν πνευμόνων αὐτοῦ τὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς ἀπορροφήσῃ.

Ὁ λαὸς ἐδιατκέδασε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διότι μόνον τὴν μέθην καὶ κραιπάλην ἔχει ὡς ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς μαστιζούσης αὐτὸν ἀνεχείας καὶ φρικώδους πενίας· καὶ ὁμῶς ὁ ὑδράργυρος τοῦ Πτωχομέτρου ἐπαισθητῶς καθ' ἑκάστην κατέρχεται καὶ ἡμέρα τῇ ἡμέρα προσεγγίζει τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο ζέρο, ὅπερ δεικνύει τὴν θερμοκρασίαν τῆς πύξεως.....

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τῆς ἀρμονίας τῶν ζουρναδῶν—τοῦ πιστοῦ τούτου τῆς Ἀνατολῆς συμβόλου—ἐνεταφιάσθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ Ἀποκρέω.

Καὶ οὕτως ἔληξεν καὶ ἡ κωμωδία αὕτη ἥτις θὰ ἐπαναλαμβάνηται καθ' ἑκαστον ἔτος ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ὁ κόσμος οὗτος· πλὴν δὲν γνωρίζετε ὅτι

κατά τινα γερμανικὴν παράδοσιν καὶ αὐτὸς ὁ
κόσμος οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ μία τῶν ἐβδομή-
κοντα καὶ δύο κωμωδιῶν τῶν ὀρισμένων πρὸς
διασκέδασιν καὶ τέρψιν τοῦ Πλάστου; . . . .

Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΗΣ.

ΠΟΙΗΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ.

Πρὸς τί, ἀφοῦ δὲν θέλεις μικρὸν νὰ μ' ἐνθυμῇσαι,
ὅταν περὶ ἐγγύς σου—ἀμέσως ὠχρίᾳς;

Πρὸς τί, ἀφοῦ σὺ λέγεις ὅτι ἐχθρὰ μου εἶσαι,
ὅταν λαλῶ εἰς ἄλλην—βυθίζεσ' εἰς σκιάς;

Πρὸς τί, ἀφοῦ δὲν θέλεις ὀλίγον νὰ σέ βλέπω,
ὅπότεν σὺ μὲ βλέπῃς—βαθέως στοναχεῖς;

Πρὸς τί, ἀφοῦ δὲν θέλεις ὑάκινθα νὰ δρέπω
καὶ ταῦτά σοι προσφέρων νὰ γίνω εὐτυχής;

Πρὸς τί, ὅταν ἀκούῃς ἐξαίφνης τὸνομά μου,
ὁ μέλας ὀφθαλμός σου ὑγραίνεται εὐθύς;

Πρὸς τί, ἀφοῦ μ' ἐχθαίρεις, ζητεῖς τὰ ἄσματα
μου,

εἰ καὶ γνωρίζεις, φίλη, πῶς θὰ συγκινηθῇς;

Πρὸς τί, γλυκεῖα κόρη, τοσοῦτον μετεβλήθης;

Πρὸς τί, τοσοῦτον πάσχεις, ἂν σὺ δὲν μ' ἀγαπᾷς;

Πρὸς τί, τοῦ ποιητοῦ σου ἀφότου ἐστερήθης,
πρὸς ἄλλους δὲν προβλέπεις, πρὸς ἄλλους σιωπᾷς;

Ἢ προσωπὶς ἄς πέσῃ καὶ ἡ διπλωματία,
κ' ἡ τρυφερὰ νεᾶνις ἡ πρότερον φανοῦ.

Ἀφοῦ σὲ μόνον ψάλλει ἡ νέα μου καρδιά,
ὦ! δός μοι, κόρη, πάλιν τὴν δρόσον τούρανου!

Ὡ δός μοι, φίλη, πάλιν τὸν ὄλβον μου τὸν πρῶτον,
τὴν χεῖρα τὴν μικράν σου καὶ χεῖλη φλογερά,
Ἐγγύς σου ν' ἀναπνεύσω τὰ ἄνθη τῶν ἐρώτων,
ἡ μουσά μου νὰ εὔρῃ τὰ θεῖά της πτερά!

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΗΣ.

ΧΕΙΜΩΝ.

Τὰ λουλούδια μαραμμένα
γέρνουν πρὸς τὴν γῆν,
δὲν ἀνθίζουν τὰ καυμένα
μήτε μὲ ἀύγῃ
μήτε μὲ ἀύγῃ.

Τὰ πουλιά δὲν τραγουδοῦνε
μέσα σταῖς φωλιάς,
τρομαγμένα σιωποῦνε
σ' ἔρημαῖς σπηλιᾷς
σ' ἔρημαῖς σπηλιᾷς.

Σιγαλὰ σκεπάζει χιόνι
σπήτια καὶ αὐλή,
καὶ τοὺς δρόμους ὅλους στρόνει
πέφτοντας πολὺ,
πέφτοντας πολὺ.

Κανεῖς ἐξω δὲν προβάλλει
ὅλοι στὴ φωτιά,
καὶ θρηνεῖ μὲ πεῖναι ζάλη
ἢ φτωχολογία
ἢ φτωχολογία.

Ὅλη ἡ φύσις νεκρωμένη
καὶ παντοῦ ἐρμιά . . .
ζωντανὸς ἓνα 'πομένει
μόνον ἡ καρδιά,
μόνον ἡ καρδιά.

Ὅσο, ἄχ! κι' ἂν πέφτῃ χιόνι
δὲν μπορεῖ ποτὲ
ταῖς καρδίαις νὰ παγόνῃ
δυστυχῇ θνητῇ,
δυστυχῇ θνητῇ! . . .

Δ. Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ὁ ἐξοχ. Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος ἐδωρή-
σατο 120 τουρ. λίρας ὅπως διανεμηθῶσι διὰ τοῦ
μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κ. Κλήμεντος εἰς
τοὺς ἱερεῖς, τοὺς λαβόντας μέρος ἐν τῇ κηδεῖα
τοῦ πολιοῦ θεοῦ τῆς Α. Ἐξ. Εὐαγγέλου Ζωγρά-
φου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ σχολεῖα τοῦ τμή-
ματος Λεντζουρίας καὶ εἰς τὰς πτωχὰς οἰκογενεί-
ας καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Κεστορατίου.

* *

Τὴν παρελθούσαν κυριακὴν ἐχειροτονήθη ἐν τῇ
κατὰ τὸν Γαλατᾶν ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀγ. Ἰωάν-
νου ὑπὸ τοῦ μητρ. Ἀγχιάλου κ. Βασιλείου ἱερεὺς
ὁ ἐκ τῶν διακεκριμένων ἱεροδιδασκάλων καὶ τρο-
φίμων τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς τέως ἱε-
ροδιάκονος κ. Πολύκαρπος, ὅστις προσελήφθη ὡς
ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐκκλη-
σίας.

* *

Η ΓΥΝΗ. Τὰ κακοδαιμονέστερα εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ὄντα εἰσὶν ἀναμφιβόλως αἱ γυναῖκες. Ἐν τῷ ποτηρίῳ τῶν θλίψεων εἶπερ σταγόνες τινὲς πικρότεραι τῶν ἄλλων, ταύτας ἡ γυνὴ ἐνστερνίζεται· εἴτι ζευγὸς ἐραστῶν ὑπὸ σφοδροῦ παρορμηθέν πάθος ἐξοκείλῃ ποτὲ εἰς παράλογον τινὰ πράξιν, τὸ ἐκ ταύτης αἵσχος καὶ ὁ μῶμος προσάπτονται ὁλοκλήρως ἐπὶ τοῦ γυναικοῦ· καὶ ἡ ἀδυναμία δ' ἐκείνη ἡ ἀποτελοῦσα τὴν ἀνεπανόρθωτον καταστροφὴν τοῦ θυλέους καθίσταται παραίτιος θριάμβου εἰς τὸν συνένοχον τῆς ἀνσίου πράξεως ἄνδρα. Εἰς τὴν συζυγικὴν ζωὴν ἅπασαι αἱ φροντίδες ἢ τουλάχιστον αἱ σπουδαιότεραι τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐκτροφῆς τῶν τέκνων ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τῆς Μητρὸς. Αὕτη εἶναι ἡ ἐγκαρδίως θλιβομένη καὶ πικρὰ καταχέουσα κατ' ἰδίαν δάκρυα ἐπὶ τῆς κοιτίδος τοῦ ἀσθενοῦντος βρέφους αὐτῆς, ἐνῷ ὁ πατήρ ἐν τῇ καταστροφῇ αὐτοῦ μετὰ ζωηρῶν φίλων εἰς λésχας, εἰς χαρτοπαίγνια, εἰς συμπόσια, ἢ εἰς καπηλεῖα λησιμονεῖ ἀμφοτέρωθεν μητέρα τε καὶ τέκνα. Εἴτα τίνα ἀντάξιον ἡ γυνὴ ἀπολαύει ἀμοιβὴν διὰ τὴν τοσαύτην αὐτῆς αὐταπάρνησιν; παρακινουμένη πολλάκις ὑπὸ ταύτης ἵνα, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὑποκριθῇ καὶ ἀνορεξίαν, ὅπως παράσχη ἐκ τῆς ἰδίας μερίδος βρῶσιν περισσοτέραν εἰς τὸν σύζυγον ἢ τὸ τέκνον αὐτῆς. Τίνος τιμὴ προσβάλλεται εὐκολώτερον, ἐπανορθοῦται δὲ δυσχερέστερον ἢ ἡ τῆς γυναικὸς; Τίνος τὰ προνόμια εἰσὶ τοσοῦτον μικρὰ καὶ ταῦτα αἰείποτε διαφιλονεικούμενα; Διὰ τὴν γυναῖκα τὸ ὑπομονητικὸν αὐταπαρνητικὸν καὶ καρτερικὸν τοῦτο ὄν, διὰ τὴν ἀμεμφίμοιρον λέγομεν καὶ τρυφερὰν ταύτην γυναῖκα, ὁ κόσμος οὗτος οὐδὲν ἐστὶν ἄλλο εἰμὴ στάδιον διηνεκοῦς ταλαιπωρίας, ἀλλ' ὅποσος ἀπόκειται ὁ μισθὸς αὐτῆς ἐν τῷ μέλλοντι! Φιλέραστοι. Ὁ μόνος τρόπος καθ' ὃν δύνασαι νὰ ἴδῃς τὰ σφάλματα Κυρίας τινὸς ἦτι; σὲ ἐνδιαφέρει, εἶναι νὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου. »

***

Μα νι ῶ δ ε ε Γ Ὑ ν α ι ο ν. Τρομερὸν τι συνέβη πρὸ καιροῦ ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Πέτρου, ἐν Σουδβόρρα, μικρὸν πρὸ τῆς εὐλογίας γάμου· φαίνεται ὅτι ἡ κυρία Β. χήρα τις ἡλικιωμένη, καὶ θεία τῆς νύμφης, ὑπῆγεν εἰς τὴν

ἐκκλησίαν ἐπὶ σκοπῷ δῆθ' ἐν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ Γάμου. Λαβοῦσα θέσιν παρὰ τῷ φραγμῷ τῷ χωρίζοντι τὸν ἱερέα κατὰ τὴν τελετὴν, ἔστατο περιμένουσα τὴν συνωδίαν· ἡκούσθη δὲ μετ' οὐ πολὺ νὰ ὀργίζεται καὶ νὰ καταρᾶται, ἐκφωνοῦσα, νὰ ἰδοῦμεν ἂν θὰ γίνῃ, καὶ ὀρκιζομένη ὅτι καλῆτερα νὰ, ... παρὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν γάμον, ὅτε αἴφνης ἔπεσε χαμαὶ παράλυτος καὶ μολονότι κυρίαί τινὲς ἐκ τῶν τυχοῦσων περὶ αὐτὴν ἔπεμψαν πάραυτα ὀλίγον μῦρόντι, ἔφερον ἐν τῷ ἅμα τὸν ἱατρὸν καὶ τὴν μετέφερον ἐπὶ οἴκου εἰς τὸν οἶκον τῆς δὲν ἡδυνήθησαν ὅμως οὔτε λέξιν ν' ἀκούσωσι τῶν χειλέων τῆς, τὴν δ' ἐπιούσαν τὰς τρεῖς ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐτελεύτησε.

***

Θηριοτροφεῖον. Ἐμπορος ἐκ Μασσαλίας ἔχων ἀνταποκριτὴν ἐν παραλίᾳ πόλει τῆς Ἀφρικῆς, ἔγραψε πρὸς αὐτόν, λέγων ὅτι, ἐπειδὴ μέλη τινὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἔχουσιν ἰδιάζουσαν ἀδυναμίαν πρὸς τοὺς πίθηκας, πολὺ θέλει ὑποχρεώσει αὐτόν νὰ τῷ πέμψῃ ἐκεῖθεν 2, ἢ 3, τοιαῦτα ζῶα, ἐκ τῶν καλλίστων. Τυχαιῶς ὅμως ὁ παραγγελοδότης, θέτων τὸν διαζευτικὸν σύνδεσμον οὐ μετὰ τοῦ 2 καὶ 3 ἔκαμε τόσον μέγα τὸ Ο ὥστε μόλις διεκρίνετο τὸ π καὶ οὕτως ἐσχηματίζετο ὁ ἀριθμὸς 203. Μετὰ τινὰς μῆνας παρουσιάζεται πρὸς αὐτόν πλοίαρχος, ἀναγγέλων, ὅτι ἀρίχθη αὐτῷ τὸ θηριοτροφεῖον « Θηριοτροφεῖον! » ἀνέκραξε μετ' ἐκπλήξεως ὁ γέρον ἔμπορος! — Μάλιστα θηριοτροφεῖον ἢ ζωοτροφεῖον ὅπως θέλετε ὀνομάσατέ το, δηλ. ὁλόκληρον φορτίον πιθήκων ἔφθασεν εἰς παραλαβὴν σας. » Ὁ ἔμπορος ἐβλέπε καὶ ἤκουε μετ' ἐκστάσεως τὸν ἄνθρωπον, μέχρις ὅτου τῷ ἐνεχειρίσθη ἐπιστολὴ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του, ἐν ᾗ ὁ Ἀφρικανὸς ἀκριθέστατος ἐντολοδόχος, θερμῶς ἐξετεῖτο συγγνώμην, ἂν μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς του δὲν ἡδυνήθη νὰ προμηθεύσῃ πλείους τῶν 160 πιθήκων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ παραγγελθέντος ποσοῦ τῶν 203. Ἀλλὰ σὰς ὑπόσχομαι, τῷ ἔλεγεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχητε καὶ τοὺς ἐπιλοίπους.

***

Διασημὸς τις ἱατρὸς ἐσχάτως ἐγνωμοδό-

τησεν, ὅτι τῆς δυσπεψίας αἰτία εἰς πολλοὺς εἶναι, ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης συμπάθειαν. Μόνοι τρώγουσιν ἐν τοῖς ἐστιατορίοις ὡς κτήνη ἄγρια καταβροχθίζοντες τὴν τροφήν, ἀντὶ να συγκάθηνται μετὰ τῶν ἰδίων οἰκογενειῶν εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου αἱ συμπάθειαι αὐτῶν προκαλοῦσιν ὑγιᾶ ἐνέργειαν εἰς ὀργανισμόν καὶ αὐτοὶ δύνανται νὰ τρώωσιν ὡς ἐξημερωμένα ὄντα. Ἡ ἰδέα αὕτη πιθανὸν νὰ ἔχηται τινος ἀληθείας. Ἄν τὴν δοκιμάσῃ τις, δὲν ἔχει νὰ χάσῃ τίποτε.

* *

Ἐν Ἀμερικανικῇ τινι ἐφημερίδι ἀναγινώσκωμεν, ὅτι ἐν Νέα Ὑόρκη ζῇ στρατιώτης ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἐπαναστάσεως, ὀνομαζόμενος Ἰσαὰκ Δανιήλ, ὅστις τὴν 9 Μαΐου συμπληροῖ τὸ 405 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ὁ γηραιὸς οὗτος στρατιώτης ἐνυμφεύθη τρίς καὶ ἐκ τῆς πρώτης του συζύγου ἔχει ὀκτὼ ζῶντας υἱοὺς, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐστὶν 75 ἐτῶν ὁ δὲ Νεώτατος 55 χαίρει δὲ ἐξαιρετικὸν ὑγείαν καὶ δύναται ἀκριβῶς νὰ διηγηθῇ τὰς σκηνὰς τῆς ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως, ζωηρὰν ἐτι ἔχων τὴν μνήμην.

* *

Ἀνδροφονία. Πρό τινος συνελήφθη ἐν Δογκάστερ (Ἀγγλικὴ πόλις) γυνή τις, κατηγόρουμένη ὅτι ἐφόνευσε τὸν ἄνδρα της. Ἀνακρινομένη δὲ κατέθηκεν, ὅτι, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ἡ πράξις, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐξωθεν ἐλθὼν μετὰ μεσημβρίαν εἰς κατάστανιμήτης, ὠνείδισεν αὐτήν, λέγων, ὅτι θὰ τῇ δείξῃ τίς ἦτο ὁ κύριος, αὐτὸς ἢ αὐτή, καὶ ἐκ τῆς κόμης ταύτην ὀραζάμενος, ἀπεπειράθη, ἵνα κτυπήσῃ αὐτήν. Ἐν τούτοις φουρνόξυλόν τι ἐκείνη λαβοῦσα εἰς χεῖρας ἐπάταξεν αὐτοῦ τὸ κρανίον οὕτως, ὥστε παραχρῆμα κατέστησεν αὐτὸν ἄζωνον. Τοῦ αἵματος δὲ ἀφθόνως ἐκ τοῦ κρανίου ρέοντος, φοβηθεῖσα προσεκάλεσεν ἱατρὸν, ὅστις ὁμῶς οὐδεμίαν ἡδυνήθη νὰ ἐπιφέρει θεραπείαν. Τὰ κατενεχθέντα τραύματα ἦσαν θανατηφόρα καὶ τὴν ἐπιούσαν ὁ ἄνθρωπος ἐνεκα τούτων ἐτελεύτησεν. Ἀπεδείχθη δὲ, ὅτι οἰκτιστον τέως βίον ἦγον ἀμφότεροι καὶ πρότερον πολλάκις ἡ γυνὴ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς πληγὰς εἶχεν ἐντρίψει. Τοιαῦτα πάσχουσιν οἱ ὑπέρμετρον ὑπεροχὴν ὑπ' ἑαυτῶν κακοτρόποις γυναιξὶ συγχωροῦντες παρ' ἀξίαν ἑαυτῶν, ἄνδρες ἀσθενεῖα χαρακτηροῦ

καὶ πτωχότητι πνεύματος. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου φαίνεται νὰ εἶχεν εὖρει ὁ ὁμοῖος τὸν ὁμοῖον.

* *

Στατιστικὴ τοῦ ἀνθρώπου Βίου. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ κόσμῳ λαλουμένων γλωσσῶν ἀναβαίνει εἰς 3,064· οἱ κάτοικοι τῆς σφαίρας πρεσβεύουσι 4000 διαφόρους θρησκείας· Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν σχεδὸν ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν. Ὁ μέσος ὅρος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐστὶ περὶ τὰ 33 ἔτη. Τὸ ἐν τέταρτον τῶν ἀνθρώπων ἀποθνήσκουσιν πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν 7 ἐτῶν· τὸ ἡμισὶ αὐτῶν πρὸ τοῦ 17ου ἔτους, καὶ οἱ ὑπερβάντες τὴν ἡλικίαν ταύτην ἀπολαύουσιν εὐδαιμονίας, ἃς στερεῖτε τὸ ἡμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἰς 4000 πρόσωπα ἐν μόνον φθάνει τὸ 400ον ἔτος τῆς ζωῆς· εἰς 400 δὲ μόνον 6 φθάνουσιν εἰς ἡλικίαν 65 ἐτῶν, καὶ εἰς 500 μόνον ἐν φθάνει τὸ 80 ἔτος. Τὴν γῆν κατοκοῦσιν 4, 000, 000, 000 περίπου κάτοικοι· τούτων δὲ 333, 333, 333, ἀποθνήσκουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος 94, 824 ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, 7,730 ἀνὰ πᾶσαν ὥραν καὶ 60 ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας· ἢ 1 ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον. Οἱ θάνατοι οὗτοι ἀντικαθίστανται δι' ἴσου σχεδὸν ἀριθμοῦ γεννήσεων. Οἱ ἐγγαμοὶ ζῶσι πλεον ἢ οἱ ἄγαμοι, καὶ ἰδίως οἱ διάγοντες βίον ἐγκρατῆ. Οἱ ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα εἰσὶ μακροβιώτεροι ἢ οἱ σμικροί. Τῶν ἀνθρώπων ζῶσι πλειότεροι μὲν γυναῖκες ἢ ἄνδρες μέχρι τοῦ 45ου ἔτους τῆς ἡλικίας, ὀλιγώτεροι δὲ μετὰ ταῦτα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γάμων ἐστὶ 73 εἰς 2,000 ἄτομα· οἱ γάμοι δὲ εἰσὶ συνηθέστεροι μετὰ τὰς ἡμετέρας, τουτέστι κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον καὶ Δεκεμβρίον. Οἱ γινώμενοι κατὰ τὸ ἔαρ εἰσὶν εὐρωστότεροι τῶν ἄλλων. Αἱ γεννήσεις καὶ οἱ θάνατοι συμβαίνουν συνηθέστερον τὴν τύχτα ἢ τὴν ἡμέραν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν, τῶν δυναμένων νὰ φέρωσιν ὅπλα ὑπολογίζεται ἀναβαίνων τὸ ἐν τέταρτον τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Παραρόματα ἐν τῷ 24ῳ Τεύχει.

Ἐν σελίδι 736 στήλη 4 στίχος 25 ἀντί: Παρὰ μὲν τοῖς μαστοφόροις παρατηροῦμεν ἐν πλακοῦντι· ἀνάγνωθι: Παρὰ μὲν τοῖς ἀνωτέροις μαστοφόροις παρατηροῦμεν κυοφορίαν ἐν πλακοῦντι.